

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 27. junija 2012*

„Konkurenca — Omejevalni sporazumi — Trgi zadrug in ‚drugih zapenjal‘ — Odločba o ugotovitvi kršitve člena 81 ES — Usklajena zvišanja cen, določanje minimalnih cen, razdelitev kupcev in trgov ter izmenjava drugih poslovnih podatkov — Dokaz — Enotna in trajajoča kršitev — Zastaranje — Pravica do obrambe — Globe — Smernice“

V zadevi T-439/07,

Coats Holdings Ltd s sedežem v Uxbridgeu, Middlesex (Združeno kraljestvo), ki jo zastopajo W. Sibree, C. Jeffs, K. O’Connell, J. Boyce, solicitors, in D. Anderson, QC,

tožeča stranka,

proti

Evropski komisiji, ki jo zastopata F. Castillo de la Torre in K. Mojzesowicz, zastopnika,

tožena stranka,

katero predmet je predlog za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije C(2007) 4257 final z dne 19. septembra 2007 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] (Zadeva COMP/39.168 – PO/Izdelki kovinske galanterije: zadrge) v delu, v katerem se nanaša na tožečo stranko, in podredno, predlog za odpravo ali znižanje globe, naložene tožeči stranki,

SPLOŠNO SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi O. Czúcz, predsednik, I. Labucka (poročevalka), sodnica, in D. Gratsias, sodnik,

sodni tajnik: N. Rosner, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 7. julija 2011

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje

- 1 Tožeča stranka, družba Coats Holdings Ltd (v nadaljevanju: Coats), je eden vodilnih proizvajalcev in dobaviteljev industrijskih sukancev za šivanje in vezenje ter za skupino YKK drugi največji svetovni dobavitelj zadrug. Proizvaja celovito linijo zadrug iz lahkega poliestra, najlona, kovinskih in brizganih. Leta 1988 je prevzela družbo Opti in od tega prevzema dalje firmo navedene družbe uporabljala kot znamko za zadrge. Tako se je po letu 1988 dejavnost „zadrge“ družbe Coats preimenovala v Coats Opti.

* Jezik postopka: angleščina.

- 2 Sektor za proizvodnjo izdelkov za zapenjanje je mogoče deliti na dve veliki kategoriji, in sicer zadrge in „druga zapenjala“, kar vključuje različne vrste zaklopnih gumbov, zaklepnih sponk in zapenjal na pritisk, pa tudi sponk za zapiranje embalaže, zaponk, očesc za vezalke, gumbov za kavbojke, kovinskih in plastičnih zakovic ter dodatkov, namenjenih sektorju usnja in oblačil.
- 3 Komisija Evropskih skupnosti je 7. in 8. novembra 2001 na podlagi člena 14(3) Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prve uredbe o izvajanju členov [81 ES] in [82 ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 3) opravila preiskave v prostorih več proizvajalcev Skupnosti, ki izdelujejo kovinske in plastične galanterijske izdelke, druge galanterijske izdelke in sukance (med njimi so bile družbe Entaco Ltd, Coats plc in William Prym GmbH & Co. KG), ter pri združenju Fachverband Verbindungs- und Befestigungstechnik (v nadaljevanju: VBT).
- 4 Skupini Prym in Coats sta 26. novembra 2001 ob sklicevanju na Obvestilo Komisije o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primerih kartelov (UL 1996, C 207, str. 4, v nadaljevanju: obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 1996) vložili zahtevo, naj se navedeno obvestilo uporabi za sektor zadr.
- 5 Družba Coats je z dopisom z dne 22. februarja 2002 Komisiji predložila nekatere podatke.
- 6 Družba Stocko (postala YKK Stocko Fasteners) je 8. avgusta 2003 ob sklicevanju na Obvestilo Komisije o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primerih kartelov (UL 2002, C 45, str. 3, v nadaljevanju: obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 2002) vložila zahtevo, ki se nanaša na „druga zapenjala“.
- 7 Komisija je nato na podlagi člena 11 Uredbe št. 17 na nekatere zadevne stranke naslovila več zahtev za informacije.
- 8 Komisija je 16. septembra 2004 družbam Prym Fashion, William Prym, Éclair Prym, Fiocchi Prym, Fiocchi Snaps France, YKK Stocko Fasteners, YKK Holding Europe, YKK Corp., Coats, A. Raymond, Berning & Söhne, Berning France, Scovill Fasteners Europe (prej Unifast), Scovill Fasteners ter združenju VBT poslala obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah (v nadaljevanju: obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah) v zvezi z „drugimi zapenjali“, napravami za pritrjevanje in zadrgami.
- 9 Te družbe in zadevno združenje so imeli dostop do preiskovalnega spisa Komisije v obliki kopije na CD-ROM-u, ki jim je bil poslan 1. oktobra 2004.
- 10 Skupina Prym je 12. novembra 2004 ob sklicevanju na obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 2002 vložila prošnjo za imuniteto ali, podredno, predlog za znižanje zneska glob v zvezi z „drugimi zapenjali“.
- 11 Skupina Prym je 18. novembra 2004 svojo vlogo po telefaksu dopolnila. Komisiji je po elektronski pošti 3., 4. in 11. januarja 2005 poslala dopolnilne informacije. 27. januarja 2005 je po elektronski pošti vložila predlog, naj se zanjo upošteva obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 2002.
- 12 Skupina YKK je 18. februarja 2005 ob sklicevanju na obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 2002 vložila predlog za znižanje zneska glob v zvezi z „drugimi zapenjali“.
- 13 Skupina YKK je 25. februarja 2005 ta predlog dopolnila.
- 14 Dokazi, predloženi v podporo predlogoma skupin Prym in YKK, naj se zanju upošteva obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 2002, so Komisiji omogočili, da je na zadevni družbi 7. marca 2006 naslovila dodatno obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah (v nadaljevanju: dodatno obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah).
- 15 Dodatno obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah v zvezi z „drugimi zapenjali“, napravami za pritrjevanje in zadrgami je bilo naslovljeno na družbe A. Raymond, Berning & Söhne, Berning France, Coats, Coats Deutschland, Éclair Prym, Prym Fashion, Fiocchi Prym, Scovill Fasteners Europe, Scovill Fasteners, William Prym, YKK Corp., YKK Holding Europe in YKK Stocko Fasteners ter združenje VBT. CD-ROM s spisom Komisije je bil strankam poslan 13. marca 2006.

- 16 Dodatno obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah se je nanašalo na enake proizvode kot obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, v njem pa so bili, kjer je bilo potrebno, popravljeni, opredeljeni, strnjeni in razširjeni v njem navedeni očitki. Komisija v dodatnem obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni sistematično navajala vseh kršitev, opredeljenih v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, zlasti če v zvezi s temi kršitvami ni bilo nobenih sprememb na podlagi predlogov, naj se upošteva obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 2002.
- 17 Zaslišanje je bilo opravljeno 11. julija 2006.
- 18 Komisija je po posvetovanju s Svetovalnim odborom za omejevalna ravnanja in prevladujoče položaje ter na podlagi končnega poročila pooblaščenca za zaslišanje 19. septembra 2007 sprejela Odločbo C(2007) 4257 final v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] (Zadeva COMP/39.168 – PO/Izdelki kovinske galanterije: zadrge) (v nadaljevanju: izpodbijana odločba), katere povzetek je objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* z dne 26. februarja 2009 (UL C 47, str. 8).
- 19 V skladu s členom 1(3) izreka izpodbijane odločbe se – kar zadeva sodelovanje med družbami, prvič, YKK Holding in YKK Europe Ltd, drugič, Coats Holdings in Coats Deutschland ter, tretjič, Prym Fashion in Éclair Prym Group na trgu zadrge (v nadaljevanju: tristransko sodelovanje med skupinami YKK, Coats in Prym) – zlasti za spodaj navedeni družbi šteje, da sta v navedenih obdobjih kršili člen 81 ES, ker sta si izmenjavali podatke o cenah, se dogovarjali glede cen in zvišanj cen ter se sporazumeli o metodi določanja minimalnih cen standardnih proizvodov na evropskem trgu:
- družba Coats Holdings, od 28. aprila 1998 do 12. novembra 1999;
  - družba Coats Deutschland, od 28. aprila 1998 do 12. novembra 1999.
- 20 V skladu s členom 1(4) izpodbijane odločbe se – kar zadeva dvostransko sodelovanje med družbama Coats Holdings in William Prym/Prym Fashion na trgih „drugih zapenjal“ in zadrge (v nadaljevanju: dvostransko sodelovanje med skupinama Coats in Prym) – za spodaj navedeno podjetje šteje, da je v navedenem obdobju kršilo člen 81 ES, ker se je sporazumelo, da si bo z drugimi podjetji trg galanterijskih izdelkov delilo tako, da se skupini Coats prepreči vstop na evropski trg „drugih zapenjal“:
- družba Coats Holdings, od 15. januarja 1977 do 15. julija 1998.
- 21 Komisija je na podlagi dejanskih ugotovitev in pravne presoje iz izpodbijane odločbe zadevnim podjetjem naložila globe, katerih znesek je bil izračunan z uporabo metodologije, navedene v Smernicah o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) uredbe št. 17 in člena 65(5) pogodbe [PJ] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 171, v nadaljevanju: smernice) ter v skladu z obvestili o ugodni obravnavi iz let 1996 in 2002.
- 22 Člen 2(3), druga alineja, izpodbijane odločbe za tristransko sodelovanje med skupinami YKK, Coats in Prym določa zlasti naložitev globe družbama Coats Holdings in Coats Deutschland, ki sta solidarno odgovorni, in sicer v višini 12 155 000 EUR.
- 23 Člen 2(4), druga alineja, izpodbijane odločbe za dvostransko sodelovanje med skupinama Coats in Prym določa zlasti naložitev globe družbi Coats Holdings v višini 110 250 000 EUR.
- 24 Člen 4 izpodbijane odločbe podjetjem, naštetim v členu 1, nalaga, da morajo, če tega še niso storile, nemudoma prenehati s kršitvami, navedenimi v tem členu, ter se odslej vzdržati kakršnega koli dejanja ali ravnanja, opisanega v členu 1, in kakršnega koli ukrepa z enakovrednim ciljem ali učinkom.
- 25 Komisija je s Sklepom C(2011) 2070 final z dne 31. marca 2011, potem ko je opravila presojo učinka glob na finančni položaj ene od zadevnih družb, ki ni tožeča stranka, in ko je preučila domnevno plačilno nesposobnost, ki jo je ta zatrjevala, odločila, da delno zniža izhodiščni znesek globe, ki ji je bila naložena.

Postopek in predlogi strank

- 26 Tožeča stranka je s tožbo, vloženo 4. decembra 2007 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča, začela ta postopek.
- 27 Zaradi spremembe sestave senatov Splošnega sodišča je bil sodnik poročevalec razporejen v tretji senat, zato je bila temu dodeljena tudi ta zadeva.
- 28 Splošno sodišče je v okviru ukrepov procesnega vodstva, sprejetih 7. februarja 2011, Komisijo pozvalo, naj predloži nekatere dokumente. Komisija je tej zahtevi ugodila v za to določenem roku.
- 29 Na podlagi poročila sodnika poročevalca je Splošno sodišče (tretji senat) odločilo, da začne ustni postopek.
- 30 Tožeča stranka je v dopisu, ki je v sodno tajništvo Splošnega sodišča prispel 20. junija 2011, podala nekatere opombe glede poročila za obravnavo, ki ji je bilo poslano 14. aprila 2011, in sicer v zvezi s pomembnostjo sodne prakse, ki se nanaša na dokazno breme in dokazni standard.
- 31 Stranke so na obravnavi 7. julija 2011 podale ustne navedbe in odgovore na vprašanja Splošnega sodišča.
- 32 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:
- člena 1(4) in 2(4) izpodbijane odločbe razglasi za nična v delu, v katerem se nanašata nanjo;
  - podredno, odpravi ali zniža globo, ki ji je bila naložena v členu 2(4) izpodbijane odločbe;
  - Komisiji naloži plačilo stroškov.
- 33 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:
- tožbo v celoti zavrne;
  - tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

- 34 Tožeča stranka v utemeljitev svoje tožbe, ki se nanaša zgolj na dvostransko sodelovanje med skupinama Coats in Prym, navaja pet tožbenih razlogov:
- prvi se nanaša na kršitev obveznosti Komisije, da po eni strani dokaže kršitev in da po drugi strani upošteva dokazni standard, ki se v zvezi s tem zahteva;
  - drugi se nanaša na kršitev člena 25(5) Uredbe št. 1/2003;
  - tretji se nanaša na neobstoj dokaza o enotni in trajajoči kršitvi;
  - četrti se nanaša na kršitev člena 6(3)(d) Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane 4. novembra 1950 v Rimu (v nadaljevanju: EKČP);
  - peti pa se nanaša na napačno uporabo smernic.

Prvi tožbeni razlog: kršitev obveznosti Komisije, da po eni strani dokaže kršitev in da po drugi strani upošteva dokazni standard, ki se v zvezi s tem zahteva

Trditve strank

- 35 Tožeča stranka v bistvu navaja, da so bile pri preizkusu vseh dokazov, ki ga je opravila Komisija, storjene očitne napake pri presoji, saj Komisija ni izpolnila svoje obveznosti dokazati, da je bila skupina Coats s skupino Prym udeleženka dvostranskega sporazuma o razdelitvi trga, ki je trajal od januarja 1977 do julija 1998. Komisija naj ne bi spoštovala načel, ki jih je Splošno sodišče navedlo v sodbi z dne 12. septembra 2007 v zadevi Coats Holdings in Coats proti Komisiji (T-36/05, neobjavljena v ZOdl., v nadaljevanju: sodba Coats, točka 71) v zvezi z dokaznim bremenom, in sicer da mora Komisija navesti dokaze, s katerimi utemelji svoje „trdno prepričanje“ glede obstoja kršitve, in v dvomu odločiti v korist tožene stranke.
- 36 Komisija izpodbija trditve tožeče stranke.

Presoja Splošnega sodišča

- 37 Glede na to, da si stranki nasprotujeta glede vprašanja porazdelitve dokaznega bremena med njima in, splošneje, glede vprašanja spoštovanja oziroma nespoštovanja pravil, ki se uporabljajo pri ugotavljanju dokaza o kršitvi člena 81 ES in dokaza o udeležbi tožeče stranke pri takšni kršitvi, je treba najprej opozoriti na pravo, ki se v zvezi s tem uporablja.
- 38 Iz člena 2 Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 [ES] in 82 [ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205) in iz ustaljene sodne prakse, izdane v okviru uporabe členov 81 ES in 82 ES, je razvidno, da je na področju konkurenčnega prava v primeru spora glede obstoja kršitve Komisija tista, ki mora predložiti dokaz o kršitvah, ki jih ugotovi, in navesti, kateri dokazi pravno zadostno dokazujejo obstoj dejstev, ki pomenijo kršitev (sodbi Sodišča z dne 17. decembra 1998 v zadevi Baustahlgewebe proti Komisiji, C-185/95 P, Recueil, str. I-8417, točka 58, in z dne 6. januarja 2004 v združenih zadevah BAI in Komisija proti Bayerju, C-2/01 P in C-3/01 P, Recueil, str. I-23, točka 62, ter sodba Splošnega sodišča z dne 17. septembra 2007 v zadevi Microsoft proti Komisiji, T-201/04, ZOdl., str. II-3601, točka 688). Zato mora združiti dovolj natančne in skladne dokaze, da bi dokazala, da je prišlo do zatrjevane kršitve (glej v tem smislu sodbi Sodišča z dne 28. marca 1984 v združenih zadevah CRAM in Rheinziink proti Komisiji, 29/83 in 30/83, Recueil, str. 1679, točka 20, in z dne 31. marca 1993 v združenih zadevah Ahlström Osakeyhtiö in drugi proti Komisiji, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 in od C-125/85 do C-129/85, Recueil, str. I-1307, točka 127, ter sodbo Splošnega sodišča z dne 21. januarja 1999 v združenih zadevah Riviera Auto Service in drugi proti Komisiji, T-185/96, T-189/96 in T-190/96, Recueil, str. II-93, točka 47).
- 39 Kadar se Komisija v okviru ugotavljanja kršitve členov 81 ES in 82 ES sklicuje na dokazne listine, morajo zadevna podjetja ne le predložiti prepričljivo alternativo tezi Komisije, temveč tudi zatrjevati, da dokazi, navedeni v izpodbijani odločbi za ugotovitev obstoja kršitve, niso zadostni (glej v tem smislu sodbi Splošnega sodišča z dne 15. marca 2000 v združenih zadevah Cimenteries CBR in drugi proti Komisiji, imenovana „Ciment“, T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 in T-104/95, Recueil, str. II-491, točke od 725 do 728, in z dne 8. julija 2004 v združenih zadevah JFE Engineering in drugi proti Komisiji, T-67/00, T-68/00, T-71/00 in T-78/00, ZOdl., str. II-2501, točka 187). Šteti je treba, da so v primeru, kot je obravnavani, kadar se Komisija sklicuje na neposredne dokaze, zadevna podjetja tista, ki morajo dokazati, da so dokazi, ki jih navaja Komisija, nezadostni. Razsojeno je že bilo, da se s takim prenosom dokaznega bremena ne krši domneva nedolžnosti (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Montecatini proti Komisiji, C-235/92 P, Recueil, str. I-4539, točka 181).

- 40 Vendar ni nujno, da vsak dokaz, ki ga predloži Komisija, izpolnjuje ta merila glede vsakega znaka kršitve. Dovolj je, da sklenjen krog indicev, na katerega se sklicuje institucija, gledano na splošno, izpolnjuje to zahtevo (glej zgoraj v točki 39 navedeno sodbo JFE Engineering in drugi proti Komisiji, točka 180 in navedena sodna praksa).
- 41 Indici, ki jih Komisija navede v odločbi, da bi dokazala, da je podjetje kršilo člen 81(1) ES, se namreč ne smejo presojati ločeno, ampak kot celota (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 8. julija 2008 v zadevi BPB proti Komisiji, T-53/03, ZOdl., str. II-1333, točka 185 in navedena sodna praksa).
- 42 Prav tako je treba upoštevati dejstvo, da so protikonkurenčne dejavnosti navadno tajne, zato je v večini primerov treba na obstoj protikonkurenčnega ravnanja ali sporazuma sklepati iz več naključij in indicev, ki lahko, če se obravnavajo skupaj in če ni drugih skladnih pojasnil, pomenijo dokaz o kršitvi pravil o konkurenci (sodba Sodišča z dne 7. januarja 2004 v združenih zadevah Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, str. I-123, točke od 55 do 57).
- 43 Poleg tega v skladu z ustaljeno sodno prakso velja, da zadostuje, da Komisija dokaže, da je zadevno podjetje sodelovalo na sestankih, na katerih so bili sklenjeni protikonkurenčni sporazumi, ne da bi jim očitno nasprotovalo, da bi v zadostni meri dokazala sodelovanje tega podjetja pri omejevalnem sporazumu. Če je bilo sodelovanje na takih sestankih ugotovljeno, mora zadevno podjetje predložiti indice, s katerimi je mogoče dokazati, da je bilo njegovo sodelovanje na omenjenih sestankih brez kakršnega koli protikonkurenčnega cilja, tako da izkaže, da je konkurentom pokazalo, da na teh sestankih sodeluje z drugačnim pristopom od njihovega (sodbi Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Hüls proti Komisiji, C-199/92 P, Recueil, str. I-4287, točka 155, in Komisija proti Anic Participazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točka 96, ter zgoraj v točki 42 navedena sodba Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, točka 81).
- 44 Razlog, ki utemeljuje to pravno načelo, je, da je podjetje, ker je na navedenem srečanju sodelovalo, ne da bi javno zavrnilo njegovo vsebino, preostalim udeležencem dalo vtis, da bo sledilo izidu tega srečanja in se po njem ravnalo (zgoraj v točki 42 navedena sodba Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, točka 82).
- 45 V zvezi z dokazno vrednostjo različnih dokazov je treba opozoriti, da je edino upoštevno merilo za presojo prosto predloženih dokazov njihova verodostojnost (glej sodbi Splošnega sodišča z dne 8. julija 2004 v zadevi Mannesmannröhren-Werke proti Komisiji, T-44/00, ZOdl., str. II-2223, točka 84 in navedena sodna praksa, in Dalmine proti Komisiji, T-50/00, ZOdl., str. II-2395, točka 72, ter zgoraj v točki 39 navedeno sodbo JFE Engineering in drugi proti Komisiji, točka 273). V skladu s splošno veljavnimi pravili na področju dokazovanja sta verodostojnost in tako dokazna vrednost dokumenta odvisni od njegovega izvora, okoliščin njegovega nastanka, njegovega naslovnika ter verodostojnosti in zanesljivosti njegove vsebine (zgoraj v točki 39 navedena sodba Ciment, točka 1053; sklepni predlogi sodnika M. Vestendorfa v funkciji generalnega pravobranilca v zadevi, v kateri je bila izrečena sodba Splošnega sodišča z dne 24. oktobra 1991 v zadevi Rhône-Poulenc proti Komisiji, T-1/89, Recueil, str. II-867, II-869, II-956). Veliko pomembnost je treba pripisati zlasti okoliščini, da je dokument nastal v neposredni zvezi z dejstvi (sodbi Splošnega sodišča z dne 11. marca 1999 v zadevi Ensidesa proti Komisiji, T-157/94, Recueil, str. II-707, točka 312, in z dne 16. decembra 2003 v združenih zadevah Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied in Technische Unie proti Komisiji, T-5/00 in T-6/00, Recueil, str. II-5761, točka 181) ali da ga je pripravila neposredna priča teh dejstev (zgoraj v točki 39 navedena sodba JFE Engineering in drugi proti Komisiji, točka 207). Poleg tega je treba opozoriti, da samo dejstvo, da so podatek predložila podjetja, ki so vložila predlog, naj se zanje upoštevata obvestili o ugodni obravnavi iz leta 1996 oziroma iz leta 2002, ne omaja njegove dokazne vrednosti.
- 46 V skladu z ustaljeno sodno prakso namreč nobena določba ali splošno pravno načelo Unije Komisiji ne prepoveduje, da bi proti podjetju uporabila izjave drugih inkriminiranih podjetij. Če to ne bi bilo tako, bi bilo dokazno breme Komisije za ravnanja, ki so v nasprotju s členoma 81 ES in 82 ES, nevzdržno in

nezdružljivo z nalogo nadzora nad pravilno uporabo teh določb, ki jo Komisiji dodeljuje Pogodba (glej zgoraj v točki 39 navedeno sodbo JFE Engineering in drugi proti Komisiji, točka 192 in navedena sodna praksa).

- 47 Nekaj nezaupanja v zvezi s prostovoljnimi izpovedmi glavnih udeležencev protipravnega omejevalnega sporazuma je razumljivega, saj bi ti udeleženci lahko zmanjšali pomen svojega prispevka h kršitvi in poudarili prispevek preostalih. Vendar ob upoštevanju logike postopka, predvidenega v obvestilih o ugodni obravnavi iz leta 1996 oziroma iz leta 2002, to, da se s predlogom za uporabo teh obvestil želi doseči znižanje zneska globe, ne spodbuja nujno k temu, da se glede preostalih udeležencev očitane omejevalnega sporazuma predložijo izkrivljeni dokazi. Vsak poskus zavajanja Komisije namreč lahko omaje odkritost in popolnost sodelovanja podjetja in s tem ogrozi njegovo možnost, da je deležen celovite ugodne obravnave na podlagi navedenih obvestil (glej v tem smislu sodbi Splošnega sodišča z dne 16. novembra 2006 v zadevi *Peróxidos Orgánicos* proti Komisiji, T-120/04, ZOdl., str. II-4441, točka 70, in z dne 8. julija 2008 v zadevi *Lafarge* proti Komisiji, T-54/03, neobjavljena v ZOdl., točka 58).
- 48 Zlasti je treba ugotoviti, da to, da neka oseba prizna kršitev in tako prizna obstoj dejstev, ki presegajo tista, o obstoju katerih je mogoče neposredno sklepati iz zadevnih dokumentov, *a priori* pomeni – ob neobstoju posebnih okoliščin, ki bi nakazovale nasprotno – da se je ta oseba odločila povedati resnico. Izjave, ki so v nasprotju z interesi tistega, ki jih podaja, je tako načeloma treba šteti za posebej zanesljive dokaze (zgoraj v točki 39 navedena sodba *JFE Engineering* in drugi proti Komisiji, točki 211 in 212; sodba Splošnega sodišča z dne 26. aprila 2007 v združenih zadevah *Bolloré* in drugi proti Komisiji, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 in T-136/02, ZOdl., str. II-947, točka 166, in zgoraj v točki 47 navedena sodba *Lafarge* proti Komisiji, točka 59).
- 49 Vendar je treba izjave, ki so jih zadevna podjetja podala v okviru predlogov za upoštevanje obvestil o ugodni obravnavi iz leta 1996 oziroma iz leta 2002, previdno presoјati in jih na splošno ni mogoče šteti za posebej zanesljive dokaze, če niso bile podprte z drugimi dokazi.
- 50 V skladu z ustaljeno sodno prakso namreč izjave podjetja, ki se mu očita sodelovanje pri omejevalnem sporazumu, katere pravilnost izpodbija več drugih obtoženih podjetij, ni mogoče šteti za zadosten dokaz za obstoj kršitve, ki so jo storila ta podjetja, ne da bi to potrjevali drugi dokazi (sodba Splošnega sodišča z dne 25. oktobra 2005 v zadevi *Groupe Danone* proti Komisiji, T-38/02, ZOdl., str. II-4407, točka 285; zgoraj v točki 48 navedena sodba *Bolloré* in drugi proti Komisiji, točka 167, in zgoraj v točki 47 navedena sodba *Lafarge* proti Komisiji, točka 293).
- 51 Nazadnje je treba opozoriti, da je Komisija v točki 215 obrazložitve izpodbijane odločbe navedla, da je bil cilj dvostranskega sodelovanja med skupinama *Coats* in *Prym*, da se jima omogoči razdelitev trga galanterijskih izdelkov tako, da se skupini *Coats* onemogoči vstop na evropski trg „drugih zapenjal“.
- 52 Ob upoštevanju pravil, navedenih zgoraj v točkah od 38 do 50, je treba preveriti, ali se je Komisija v izpodbijani odločbi oprla na dovolj verodostojne, natančne in skladne dokaze, da je v okviru celovite presoje in po preizkusu pojasnil ali alternativnih dokazil, ki jih je predložila tožeča stranka, ugotovila, da je prišlo do kršitve, ki jo zatrjuje v členu 1(4) izpodbijane odločbe.
- Sestanek iz leta 1975 (točka 217 obrazložitve izpodbijane odločbe)
- 53 Komisija je po mnenju tožeče stranke napačno razlagala zapisnik sestanka iz leta 1975, ki je potekal med tožečo stranko in družbo *William Prym*, ker je menila, da je šlo za stopnjo, ki je predhodna razdelitvi trgov, medtem ko je iz navedenega zapisnika izhajalo, da je šlo izključno za nepomembne razprave v zvezi z izključno in skupno distribucijo ter zaveze distributerja, da ne bo proizvajal ali distribuiral konkurenčnih proizvodov. To razlago naj bi podkrepil zaznamek E. F. z dne 27. oktobra 1975, ki je bil namenjen A. P. starejšemu in D. P. ter v katerem je bil omenjen sestanek med M. F. in B., ki je potekal 17. oktobra 1975.

54 Iz trditev tožeče stranke je razvidno, da ne izpodbija niti obstoja sestanka niti svoje prisotnosti na njem. Po drugi strani pa izpodbija razlago, ki jo je Komisija podala v zvezi z zapisnikom tega sestanka.

55 V točki 217 obrazložitve izpodbijane odločbe je navedeno:

„[Skupini] Coats in Prym sta se leta 1975 odločili, da bosta sodelovali na področjih prodaje in distribucije v številnih svetovnih državah, in sicer kot združeni trgovski podjetji ali izključna distributerja proizvodov druga druge glede na tržno moč vsake od njiju v vsaki državi. V zapisniku sestanka, ki je potekal v Stolbergu [(Nemčija)] 16. in 17. novembra 1975, je opredeljena splošna zasnova sodelovanja med tema skupinama“.

56 Znatni del zapisnika sestanka, ki je potekal v Stolbergu, se nanaša na notranjo trgovino: „V okviru teh načel se je oblikovala naslednja splošna zasnova sporazuma, na podlagi katere se bodo odvijale poznejše, podrobnejše razprave na tržni ravni“. Točka 2(5) navedenega zapisnika v zvezi z Italijo določa:

„[Skupina] Prym svojih zadržev ne bo dala na trg“.

57 V zgoraj navedenem zaznamku z dne 27. oktobra 1975 se odraža vsebina razgovora z družbo Coats, ki naj bi potekal 17. oktobra 1975 v Glasgowu (Združeno kraljestvo), in vsebuje točko I, naslovljeno „Marketing“, v kateri je navedeno:

„Izjeme od pravila, kot je Italija, ki smo jih že od začetka predvideli, je treba poglobljeno preučiti.“

58 Tožeča stranka v opombi št. 2 v tožbi navaja, da je „družba Coats Italy pridobila [kapitalski] delež v družbi Lamprom, italijanskem proizvajalcu zadržev v lasti zasebnih delničarjev in imetniku licence družbe Opti[, ki jo je leta 1989 pridobila družba Coats], v letih 1975/1976 pa je nad njo pridobila popoln nadzor.“

59 Iz vsega navedenega izhaja, da se zapisnik ne nanaša le na „nepomembne razprave v zvezi z izključno in skupno distribucijo ter zaveze distributerja, da ne bo proizvajal ali distribuiral konkurenčnih proizvodov“, kot to zatrjuje tožeča stranka, ampak tudi na razdelitev italijanskega trga zadržev. Poleg tega je iz seznama prisotnosti razvidno, da je šlo za sestanek vodstvenega osebja obeh podjetij.

60 Poleg tega je treba opozoriti, da Komisija za datum začetka kršitve ni štela sestanka z dne 16. in 17. novembra 1975, ampak se je oprla na ta dokument, ki je predhoden ugotovljenemu datumu začetka navedene kršitve (15. januar 1977), da bi bolje preučila dokaze, povezane z obdobjem kršitve. Komisiji naj nič ne bi preprečevalo, da upošteva pripravljalne faze za pravo oblikovanje omejevalnega sporazuma, da bi ugotovila gospodarski položaj, ki je obstajal pred nastankom tega sporazuma in ki pojasnjuje njegov nastanek, ali da bi ugotovila in ocenila, kakšne vloge so udeleženci omejevalnega sporazuma imeli pri zasnovi, oblikovanju in izvajanju tega sporazuma. Poleg tega lahko Komisija na enak način upošteva fazo po obdobju kršitve v pravem pomenu besede, da bi v okviru obvestila o ugodni obravnavi in morebitnih olajševalnih okoliščinah ocenila dejansko sodelovanje podjetij pri prijavi njihovega omejevalnega sporazuma (sodba Splošnega sodišča z dne 29. aprila 2004 v združenih zadevah Tokai Carbon in drugi proti Komisiji, imenovana „Tokai I“, T-236/01, T-239/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 in T-252/01, Recueil, str. II-1181, točka 304).

61 Poleg tega dokument z dne 15. januarja 1977, ki bo preučen v nadaljevanju, določa:

„Splošna načela, ki urejajo [dvostransko sodelovanje med skupinama Coats in Prym], so določena tako, kot je opredeljeno v zapisniku sestanka z dne 16. in 17. novembra 1975 v Stolbergu, in se tako dopolnijo [...]“

– Dokument z dne 15. januarja 1977 (točke od 218 do 222 obrazložitve izpodbijane odločbe)

- 62 Tožeča stranka trdi, da Komisija ni upoštevala tega, da dokument z dne 15. januarja 1977, na katerega se je v izpodbijani odločbi oprla, ni niti podpisan niti celovit, in da nič ne omogoča ugotovitve, kdo pri družbah Coats ali William Prym ga je sestavil ali z njim ustno soglašal, saj naj o pisnem soglasju ne bi bilo nobenega dokaza. Vsi ti elementi naj bi pomenili indice, s katerimi je mogoče oceniti dokazno vrednost tovrstnega dokumenta. Po mnenju tožeče stranke iz pojma polno sodelovanje implicitno, iz obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 pa izrecno izhaja, da bi Komisija morala od družbe William Prym zahtevati, naj predloži dokaze nekdanjih zaposlenih, da bi ta lahko zahtevala, naj se navedeno obvestilo zanjo upošteva.
- 63 Iz teh trditev je razvidno, da tožeča stranka ne izpodbija obstoja dokumenta z dne 15. januarja 1977. Po drugi strani pa izpodbija razlago, ki jo je Komisija v zvezi z njim podala.

64 V točkah 218 in 219 obrazložitve izpodbijane odločbe je navedeno:

„(218) Izhajajoč iz tega okvira za sodelovanje sta družbi Coats in William Prym sklenili splošni sporazum o razdelitvi trga v sektorju galanterije, kot to dokazuje pisni sporazum z dne 15. januarja 1977 (v nadaljevanju: sporazum iz leta 1977), v skladu s katerim se družba Coats zavezuje, da ‚brez predhodnega soglasja družbe [William] Prym niti neposredno niti v okviru združenja ne bo opravljala dejavnosti proizvodnje kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov [...] niti ne bo v Evropi opravljala dejavnosti distribucije konkurenčnih kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov‘. Družba [William] Prym pa se zavezuje, da ‚brez predhodnega soglasja družbe Coats niti neposredno niti v okviru združenja ne bo opravljala dejavnosti proizvodnje sukancev za šivanje in sukancev za obrtno uporabo itd. [...] niti ne bo v Evropi opravljala dejavnosti distribucije konkurenčnih sukancev za šivanje in sukancev za obrtno uporabo itd.‘.

(219) Eden od členov sporazuma iz leta 1977 določa, da v njem navedene zaveze, čeprav niso pravno izvršljive, ‚vseeno odražajo namen sporazuma Coats-[William] Prym in zato kot take pomenijo moralno obveznost, ki zavezuje obe stranki‘“.

65 Dokument z dne 15. januarja 1977 določa:

„Splošna načela, ki urejajo [dvostransko sodelovanje med skupinama Coats in Prym], so določena tako, kot je opredeljeno v zapisniku sestanka z dne 16. in 17. novembra 1975 v Stolbergu, in se dopolnijo tako:

Razen že opredeljenih položajev[, naštetih na seznamu (a),] se družba Coats zavezuje:

- (1) da brez predhodnega soglasja družbe [William] Prym niti neposredno niti v okviru združenja ne bo opravljala dejavnosti proizvodnje kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov[, naštetih na seznamu (b), pri čemer so na podlagi italijanske pogodbe izključene igle za stroje,] niti ne bo v Evropi opravljala dejavnosti distribucije konkurenčnih kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov;
- (2) da brez predhodnega soglasja družbe Prym tudi drugod po svetu ne bo niti neposredno niti v okviru združenja opravljala dejavnosti proizvodnje kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov niti ne bo brez predhodnega posvetovanja z družbo [William] Prym opravljala dejavnosti distribucije konkurenčnih kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov.

Družba [William] Prym se zavezuje:

- (1) da brez predhodnega soglasja družbe Coats niti neposredno niti v okviru združenja ne bo opravljala dejavnosti proizvodnje sukancev za šivanje in sukancev za obrtno uporabo itd.[, navedenih na seznamu (c),] niti ne bo v Evropi opravljala dejavnosti distribucije konkurenčnih sukancev za šivanje in sukancev za obrtno uporabo itd.;

(2) da brez predhodnega soglasja družbe Coats tudi drugod po svetu ne bo niti neposredno niti v okviru združenja opravljala dejavnosti proizvodnje sukancev za šivanje in sukancev za obrtno uporabo itd. niti ne bo brez predhodnega posvetovanja z družbo Coats opravljala dejavnosti distribucije konkurenčnih sukancev za šivanje in sukancev za obrtno uporabo itd.

Ugotovi se, da te zaveze niso pravno izvršljive, vendar vseeno odražajo namen sporazuma Coats-[William] Prym in zato kot take pomenijo moralno obveznost, ki zavezuje obe stranki.“

- 66 Iz tega dokumenta samega je razvidno, da se nanaša na sestanek, ki je potekal 16. in 17. novembra 1975 v Stolbergu, in natančneje, da je njegov cilj dopolniti splošna načela, o katerih se je na navedenem sestanku že razpravljalo. Iz navedenega dokumenta so razvidne podrobnosti tržnega sodelovanja med obema podjetjema.
- 67 Kar zadeva očitke tožeče stranke v zvezi z neobstojem dokazne vrednosti dokumenta z dne 15. januarja 1977, je treba ugotoviti, da verodostojnost tega dokumenta ni nujno zmanjšana zaradi tega, ker ta ni podpisan. Prvič, to, da ta dokument ni podpisan, ne preseneča, saj gre za zaznamek s sestanka, katerega protikonkurenčni cilj njegovemu avtorju narekuje, naj za sabo pusti čim manj sledi (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 10. marca 1992 v zadevi Shell proti Komisiji, T-11/89, Recueil, str. II-757, točka 86). Drugič, datum, ki je naveden na dokumentu (15. 1. 1977), omogoča ugotovitev, da je ta dokument nastal v času dejanskega stanja (glej v tem smislu zgoraj v točki 48 navedeno sodbo Bolloré in drugi proti Komisiji, točka 173). Tretjič, glede na to, da ta dokument vsebuje posebne informacije, ki ustrezajo tistim, ki jih vsebujejo drugi dokumenti, je treba ugotoviti, da se ti elementi lahko medsebojno okrepijo (glej v tem smislu zgoraj v točki 39 navedeno sodbo JFE Engineering in drugi proti Komisiji, točka 275). Četrto, kot je Splošno sodišče med drugim opozorilo v sodbi z dne 20. aprila 1999 v zadevi Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji (od T-305/94 do T-307/94, od T-313/94 do T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 in T-335/94, Recueil, str. II-931, točka 715), za sporazum v smislu člena 81(1) ES zadostuje, da zadevna podjetja izrazijo svojo skupno voljo, da bodo na trgu delovala na določen način.
- 68 V zvezi s tem je treba navesti, da predlog družbe Prym, naj se zanjo upošteva obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 2002, vsebuje naslednji odlomek, ki je naveden v točki 220 obrazložitve izpodbijane odločbe:

„S sporazumom z dne 15. januarja 1977, ki še vedno velja, sta si družbi Coats in [William] Prym razdelili trg galanterijskih izdelkov. Nobena od strank ne more posredovati na tržnem segmentu druge stranke, ne da bi dobila njeno soglasje. Družba Coats je bila in je še vedno zadolžena za segment tekstilnih galanterijskih proizvodov (sukanci za šivanje, preja za vezenje, volna), družba [William] Prym pa je bila in je še vedno zadolžena za segment kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov (igle in zaklopni gumbi).

V skladu z okvirnim sporazumom iz let 1976/1977 sta se družbi Coats in [William] Prym odločili, da z namenom trženja združita svoje linije proizvodov, ki se dopolnjujejo, in sicer sukance za šivanje, preja za vezenje in volno (tekstilni galanterijski izdelki) po eni strani, ter zadrge, zaklopne gume in igle (kovinski in plastični galanterijski izdelki) po drugi. Ta združitev je temeljila na zamisli, da je za uporabo sukancev za šivanje potrebna igla in da bi bilo ta izdelka primerno tržiti skupaj po istem prodajnem kanalu. Okvirni sporazum je bil namenjen temu, da se zagotovi utrditev vsakega podjetja na njegovem glavnem področju dejavnosti in zlasti njegov razvoj z internacionalizacijo njegovega položaja na trgu, in sicer ob vzajemnem sodelovanju na področju trženja, da bi se izognili podvajanju. V skladu s sporazumom se je vsako podjetje zavezalo, da ne bo posegalo na področje drugega pogodbenika brez njegovega soglasja.

Prav tako je bilo dogovorjeno, da bo družba Coats v družbi [William] Prym pridobila 24,9-odstotni delež in da bo imela pravico do imenovanja enega člana [njenega] upravnega odbora [...] in dveh članov njenega nadzornega sveta. Družba Coats je ti pravici izvajala do leta 1994.“

- 69 Okrožnica družbe Coats Patons z dne 20. januarja 1977 (v nadaljevanju: okrožnica iz leta 1977) potrjuje, da je družba Coats prevzela 24,9 % kapitala družbe William Prym ter imenovala enega člana njenega upravnega odbora (J. G.) in dva člana njenega nadzornega sveta (B. in W. H.).
- 70 Izjave A. P. podpirajo, dopolnjujejo in potrjujejo vsebino sporazuma z dne 15. januarja 1977 (v nadaljevanju: sporazum iz leta 1977). Kar zadeva dokazno vrednost teh izjav, ki jo tožeča stranka izpodbija, je treba opozoriti, da čeprav je na splošno potrebna previdnost v zvezi s prostovoljnimi izpovedmi glavnih udeležencev protipravnega omejevalnega sporazuma, saj bi ti udeleženci lahko zmanjšali pomen svojega prispevka h kršitvi in poudarili prispevek preostalih, ostaja dejstvo, da trditev tožeče stranke ni v skladu z logiko postopka, predvidenega v obvestilih o ugodni obravnavi iz let 1996 in 2002. To, da se s predlogom za upoštevanje teh obvestil želi doseči znižanje zneska globe, namreč ne spodbuja nujno k temu, da se glede preostalih udeležencev očitane omejevalnega sporazuma predložijo izkrivljeni dokazi. Vsak poskus zavajanja Komisije namreč lahko omaje iskrenost in popolnost sodelovanja predlagatelja in s tem ogrozi njegovo možnost, da je deležen celovite ugodne obravnave na podlagi obvestila o ugodni obravnavi, ki se uporabi (glej točki 47 in 48 zgoraj). Poleg tega je iz točke 246 obrazložitve izpodbijane odločbe razvidno, da je Komisija, kar zadeva predloge skupine Prym, naj se zanj upoštevat obvestila o ugodni obravnavi iz let 1996 in 2002, izkazala določeno previdnost, saj je to izjavo skušala podkrepiti z drugimi dokazi. Tako za datum konca kršitve ni štela leta 2004, kar je skupina Prym kljub temu navedla v navedenih predlogih, ampak sestanek z dne 15. julija 1998.
- 71 Vendar je v izjavi, ki jo je M. F. podal 11. maja 2006 pod prisego, pod naslovom „Sporazum iz leta 1977 in odnosi med družbama Coats in [William] Prym v letih od 1970 do 1990“ točka 5, v kateri je navedeno:
- „5 Čeprav sporazuma iz leta 1977 pred [dodatnim obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah] nisem nikoli videl, bi lahko razumel, zakaj bi družbi Coats in [William] Prym lahko sklenili tak dogovor, kot je ta iz leta 1977. Družba Coats je januarja 1977 pridobila 24,9-odstotni kapitalski delež v družbi [William] Prym in sporazum bi bil lahko skladen s tem, kar bi opisal kot ‚veliki projekt‘ B. in [...] E. F., ki sta bila takrat generalni direktor družbe J & P Coats Ltd (del družbe Coats Patons plc, ki je deloval v sektorju sukanca) in poslovodja družbe [William] Prym. Ob upoštevanju njunega srečanja iz leta 1975, kapitalske udeležbe družbe Coats v družbi [William] Prym in ustanovitve skupnih podjetij med letoma 1970 in 1980 menim, da sta B. in [...] E. F. od sredine sedemdesetih let skušala vzpostaviti zelo tesno sodelovanje med družbama Coats in [William] Prym na področju kombinacije marketinga in distribucije. Vendar kljub temu ne verjamem, da sta s sporazumom želela razdeliti trg med ti podjetji. V sedemdesetih letih bi bil vstop družbe Coats v sektor kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov (drugače kot s pridobitvijo deleža družbe [William] Prym) ali družbe [William] Prym v sektor sukancev malo verjeten. Zaveza družbe Coats, da ne bo delovala v sektorju kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov, po eni strani, in zaveza družbe [William] Prym, da ne bo delovala v sektorju sukancev, po drugi strani, zato ne bi imeli nobene vrednosti.“
- 72 Iz tega izhaja, da M. F. priznava, da čeprav z obstojem takšnega sporazuma ni bil seznanjen, bi lahko popolnoma razumel razloge, iz katerih bi ga podjetji lahko sklenili (potem ko je družba Coats pridobila 24,9 % kapitala v družbi William Prym). Po drugi strani pa po mnenju M. F. podjetji nista imeli namena, da bi si razdelili zadevna trga.
- 73 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je Komisija v točki 223 obrazložitve izpodbijane odločbe potrdila, da razpolaga z drugimi dokazi, ki potrjujejo vsebino dokumenta, ki ga je posredovala družba Prym, in sicer odlomek govora D. P. z dne 9. novembra 1988 (glej v nadaljevanju točke od 87 do 89), zaznamek z dne 12. decembra 1991, ki ga je pripravil A. (glej v nadaljevanju točke od 90 do 94), in zapisnik sestanka z družbo Coats Patons z dne 11. februarja 1993 (glej v nadaljevanju točke od 95 do 100). Ti dokazi bodo preučeni v nadaljevanju.

74 Kar zadeva trditev tožeče stranke, da iz pojma polno sodelovanje implicitno, iz obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 pa izrecno izhaja, da bi Komisija morala od družbe William Prym zahtevati, naj predloži dokaze nekdanjih zaposlenih, da bi ta družba lahko zahtevala, naj se navedeno obvestilo zanjo upošteva, je treba navesti, da iz tega obvestila nikjer ne izhaja, da bi morala družba William Prym predložiti izjave nekdanjih zaposlenih, da bi se ji znesek globe lahko znižal. Tega očitka zato ni mogoče sprejeti.

– Dopis z dne 12. aprila 1977 (točka 224 obrazložitve izpodbijane odločbe)

75 Tožeča stranka meni, da je Komisija napačno razlagala, da dopis S. (direktor marketinga družbe Coats) z dne 12. aprila 1977, naslovljen na družbo Needles Industries Ltd (v nadaljevanju: NIL), vsebuje sklicevanje na omejevalni sporazum o razdelitvi trgov, saj naj bi bilo pri pozornem branju razvidno, da se nanaša na sporazume o izključni distribuciji v Evropi in o pridobitvi strateškega kapitalskega deleža družbe Coats v družbi William Prym. Ta dopis naj bi bilo treba brati v okviru različnih projektov v zvezi z distribucijo, za katere je bila dana pobuda na sestanku z dne 16. in 17. novembra 1975. Ti projekti naj bi bili navedeni v osnutku dopisa, datiranega z januarjem 1976 in naslovljenega na vodstveno oseboje.

76 V točki 224 obrazložitve izpodbijane odločbe je navedeno:

„Družba Coats se je že aprila 1977 v dopisu z dne 10. aprila 1977, naslovljenem na družbo NIL, jasno sklicevala na sporazum Coats-[William] Prym in na odbor za trženje NIL-[William] Prym, ki je zagotavljal, da se ‚postopki vodijo v skladu z namenom in besedilom sporazuma Coats-[William] Prym‘. V njem je bilo navedeno tudi, da je ‚bistveno načelo, ki bi ga družba [NIL] morala imeti v mislih, to, da [bi bilo] treba družbo Prym šteti za [partnerja], in ne za prijateljskega konkurenta [...] V primeru pomembnejšega nesoglasja ali [v primeru] kakršne koli negotovosti glede uporabe sporazuma Coats-[William] Prym na posameznih trgih ali v zvezi s posebnimi problemi [bi se morala družba NIL] vedno posvetovati z ustreznim upravljavcem trga v Glasgowu[, družbo Coats]‘.“

77 Najprej je treba ugotoviti, da gre v resnici za dopis z dne 12. aprila 1977.

78 Tožeča stranka navaja dopis iz januarja 1976 in okrožnico iz leta 1977, da bi pokazala, da dokazi iz spisa Komisije kažejo tudi na obstoj zakonitega sodelovanja, to pa zato, da bi zanikala vrednost drugih dokazov, ki dokazujejo obstoj protipravnega sodelovanja.

79 Dopis iz januarja 1976 pa poleg obstoja zakonitega sodelovanja razkriva, da je na trgih, na katerih je z družbo NIL že obstajala konkurenca, načeloma treba upoštevati takratne tržne položaje. V zvezi s tem vsebuje naslednji odlomek:

„Na trgih, na katerih že obstaja konkurenca z družbo NIL, je bil sklenjen sporazum, da se načeloma upoštevajo trenutni tržni položaji. V primeru zadržg družba [William] Prym zgoj na nekaterih evropskih trgih konkurira družbi Opti/LF in z družbo Opti/LF potekajo razprave, da bi se pokazalo, da združenje z družbo [William] Prym ni nezdržljivo z našimi trenutnimi splošnimi dogovori.“

80 Poleg tega, kar zadeva dopis z dne 12. aprila 1977, tožeča stranka ne navaja, zakaj naj bi bilo S. onemogočeno, da „se odkrito sklicuje na sporazum o razdelitvi trga v dopisu [...], naslovljenem na družbo [NIL]“.

– Sporazum Hugenoet (točki 225 in 226 obrazložitve izpodbijane odločbe)

81 Tožeča stranka meni, da Komisija razen izjave A. P. ni predložila nobenega dokaza, s katerim bi podprla obstoj sporazuma, imenovanega „sporazum Hugenoet“, in da ni upoštevala dokazov, ki so izpodbijali obstoj takšnega sporazuma, kot je to, da je družba William Prym nadaljevala svojo dejavnost kot proizvajalec zadržg. Edino dejanje, ki ga je Komisija navedla v utemeljitev obstoja

sporazuma Hugenoet, naj bi bilo to, da je družba William Prym svojo oskrbo s tekstilnimi trakovi z zobci prepustila družbi Opti kot zunanjemu izvajalcu. Vendar tožeča stranka trdi, da je družba William Prym še naprej proizvajala zadrge, da so bili povod za eksternalizacijo zgolj stroški in da ni bila opravljena v okviru umika iz sektorja zadrge (v zvezi s tem glej njen odgovor na dodatno obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah).

82 Tožeča stranka meni, da je razglasitev ničnosti ugotovitve Komisije precejšnjega pomena glede na težo in trajanje vseh domnevnih kršitev. Iz tega bi namreč sledilo, da tudi v tisti različici zadeve, ki je za Komisijo najugodnejša, obstaja obdobje enajstih let in pol (od dopisa družbe Coats družbi NIL z dne 12. aprila 1977 do svetovalnega odbora (nadzorni svet) družbe William Prym z dne 9. novembra 1988), za katero ne obstajajo dokazi o domnevni kršitvi.

83 V točkah 225 in 226 obrazložitve izpodbijane odločbe je navedeno:

„(225) Po navedbah družbe [William] Prym so se v začetku osemdesetih let [družba William Prym] ter družba Coats in družba Opti, do leta 1988 neodvisni proizvajalec kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov, združil[e] v okviru tega, kar je bilo poimenovano sporazum Hugenoet. Družba [William] Prym je v zvezi s tem zapisala: ‚To je pomenilo, da je bilo vsakemu podjetju tega triumvirata prepovedano proizvajati in tržiti proizvode, ki sta jih proizvajali in tržili drugi podjetji. Družba Opti je tako družbi [William] Prym prodala svoj oddelek za pakiranje in za trženje kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov na Nizozemskem [...] Druga posledica je bila, da je družba [William] Prym izrazila voljo za umik s trga zadrge. Najprej je v začetku osemdesetih let opustila serijsko proizvodnjo zadrge, potem pa se je številna leta oskrbovala pri družbi Opti na podlagi pogodbe o dobavi.‘ Skupina Prym je (na podlagi sporazuma, ki ga je družba [William] Prym poimenovala ‚sporazum o dobavi verižic za zadrge‘) v začetku osemdesetih let opustila proizvodnjo glavne sestavine zadrge in na tem trgu ostala manjši akter (prisotna je bila predvsem v Nemčiji) do 1. julija 1998, ko je družba Prym Fashion od družbe Bonduel Sarl pridobila 50 % dejavnosti z zadrkami in jo združila z omejeno dejavnostjo družbe Prym Fashion na tem področju v okviru skupnega podjetja, poimenovanega Bonduel-Prym in preimenovanega v Éclair Prym po tem, ko ga je družba Prym Fashion leta 2001 v celoti prevzela.

(226) Družba Coats meni, da so navedbe družbe [William] Prym v zvezi s sporazumom Hugenoet nejasne in nepovezane. Družba [William] Prym priznava, da o sporazumu Hugenoet ni pisnih sledov. Vendar družba Coats ne izpodbija tega, da se je družba [William] Prym umaknila iz proizvodnje verižic za zadrge, kar se je glede na obvestilo družbe [William] Prym zgodilo v skladu s sporazumom [...] Hugenoet in je pomenilo prvi korak njenega umika iz sektorja proizvodnje zadrge. Kakorkoli, Komisija priznava, da obstoj sporazuma Hugenoet ni podprt z nobenim pisnim dokazom. Kljub temu meni, da ta dogodek, kakor ga je opisala družba [William] Prym, kaže, kako se je trg galanterijskih izdelkov razvijal in kako sta družbi Coats in [William] Prym glede na ta razvoj skušali prilagoditi svoj sporazum o razdelitvi trgov. Vzporedno s to splošno razdelitvijo trga galanterijskih izdelkov so bile zadrge edino področje, na katerem sta se njuni dejavnosti prekrivali (razen sektorja igel). Nobeno od podjetij ni bilo glavni akter na istih geografskih trgih. Skupina Prym je proizvajala in distribuirala zadrge pretežno v Nemčiji in v Avstriji, na trgih sosednjih državah pa le manjše količine. Medtem ko je družba Coats svoje zadrge v Avstriji prodajala skupaj z družbo Prym, jih v Nemčiji pred prevzemom družbe Opti ni niti proizvajala niti prodajala.“

84 Iz točke 226 obrazložitve izpodbijane odločbe je razvidno, da je Komisija ugotovila, da trditev iz predlogov skupine Prym, naj se zanjo upoštevat obvestili o ugodni obravnavi iz leta 1996 in iz leta 2002, kar zadeva obstoj sporazuma Hugenoet, ni podprta z nobenim pisnim dokazom. Vendar naj bi po mnenju Komisije ta dogodek prikazoval razvoj položaja na trgu in odnos med zadevnima podjetjema. V obdobju veljave sporazuma iz leta 1977 naj bi bila njuna prioriteta ločitev njunih glavnih trgov, pri čemer so bili izdelki kovinske in plastične galanterije za družbo William Prym, sukanec pa za družbo Coats, medtem ko je bilo področje zadrge eno od dveh področij, na katerem so se njune dejavnosti prekrivale.

85 Trditev tožeče stranke, da je družba William Prym nadaljevala proizvodnjo zadrgr – povod za eksternalizacijo njene oskrbe s tekstilnimi trakovi z zobci naj bi bili namreč zgolj stroški in naj ne bi bila opravljena v okviru umika iz sektorja zadrgr – bi lahko delno podkrepila pogodba o oskrbi, sklenjena med družbama Opti in William Prym, ki je prenehala veljati 31. marca 1999. Treba pa je, nasprotno, ugotoviti, da razen navedbe tožeče stranke o nadaljevanju dejavnosti družbe William Prym, ki se nanaša na proizvodnjo zadrgr, spis ne vsebuje dokazov o ohranjanju te dejavnosti.

86 Kar zadeva dokazno vrednost izjav skupine Prym, Komisija sama priznava, da teh ni mogoče šteti za zadosten dokaz o sporazumu o razdelitvi trgov, sklenjenem v sedemdesetih letih. Vendar navaja, da tudi če se sporazum Huguenpoet ne upošteva, obstoja sporazuma o razdelitvi trgov iz sedemdesetih let ni mogoče zanikati. Dodaja, da je obstoj sporazuma Huguenpoet prav tako verjeten ob upoštevanju očitkov skupine Prym v zvezi s prevzemom družbe Opti. Čeprav obstoj sporazuma ni bil podkrepjen z dokazi iz obdobja kršitve, naj bi izjava skupine Prym v zvezi s tem ustrezala obdobju (osemdeseta leta), za katero ima Komisija po lastnem prepričanju dovolj dokazov za dokazovanje kršitve. Poleg tega naj ob upoštevanju tega, da naj bi se izjava družbe Prym glede drugih točk izkazala za zanesljivo in da naj bi bila v nasprotju z njenimi interesi, prav tako ne bi bilo razloga za dvom o njeni zanesljivosti, kar zadeva obstoj tega sporazuma.

– Sestanek svetovalnega odbora z dne 9. novembra 1988 (točke od 227 do 230 obrazložitve izpodbijane odločbe)

87 Tožeča stranka v bistvu trdi, da je Komisija napačno razlagala zapisnik svetovalnega odbora družbe William Prym z dne 9. novembra 1988, ker je ocenila, da zadeva sporazum iz leta 1977. Po mnenju tožeče stranke je bolj verjetno, da je ta zadeval poročilo, opravljeno na zahtevo družbe William Prym (glej točki 227 in 230 obrazložitve izpodbijane odločbe). Glede obstoja sporazuma Huguenpoet naj ne bi bil predložen noben verodostojen dokaz. Zato naj bi domnevna nepretrgana uporaba sporazuma iz leta 1977 vsebovala več kot enajstletno praznino.

88 V obravnavani zadevi gre za govor, ki ga je D. P. imel 9. novembra 1988 pred svetovalnim odborom družbe William Prym, in sicer nekaj časa za tem, ko je družba Coats opravila prevzem proizvajalca zadrgr Opti.

89 Iz tega govora dejansko izhaja, da je D. P. očital B., izvršnemu direktorju družbe Coats in članu svetovalnega odbora družbe William Prym, da ni spoštoval obveznosti družbe Coats glede družbe William Prym, saj je družbo Opti odkupil, ne da bi se z družbo William Prym prej posvetoval, kar je v nasprotju z interesi družbe William Prym, ki so bili podani pisno.

– Zaznamek družbe William Prym z dne 12. decembra 1991 (točka 231 obrazložitve izpodbijane odločbe)

90 Tožeča stranka v bistvu trdi, da Komisija ni upoštevala zaznamka družbe William Prym z dne 12. decembra 1991, ki naj bi zadeval to, da sta vsebino sporazuma iz leta 1977 lahko poznali le dve osebi in da po smrti ene oziroma upokojitvi druge (B. in E. F.) navedeni sporazum ni bil posredovan generalnemu vodstvu družbe William Prym. Tožeča stranka zatrjuje, da sklicevanje iz tega zaznamka na sporazum, sklenjen v letu 1975, v resnici ustreza sestanku z dne 16. in 17. novembra 1975, ki je potekal v Stolbergu. Tožeča stranka opozarja, da je Komisija prav tako napačno razlagala zakonito zavezo o nekonkuriranju v zadevi, v kateri je bila sprejeta Odločba C(2004) 4221 final z dne 26. oktobra 2004 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 [ES] (Zadeva COMP/F-1/38.338 – OP/šivalne igle). V tej zadevi je bila družba Coats s tem, da se je družbi Entaco zavezala, da ji na glavnih prodajnih območjih ne bo konkurirala, zavarovana kot izključni kupec družbe Entaco. Komisija je menila, da gre v tem primeru za razdelitev trgov, vendar je Splošno sodišče v zgoraj v točki 35 navedeni sodbi Coats to ugotovitev razglasilo za nično in navedlo, da gre za zakonit zaščitni ukrep. Tožeča stranka se sklicuje zlasti na točko 150 navedene sodbe.

91 V točki 231 obrazložitve izpodbijane odločbe je navedeno:

„Družba Coats navaja zaznamek z dne 12. decembra 1991, ki je v spisu Komisije. Namiguje na to, da je zaznamek verjetno napisal A. iz družbe [William] Prym, saj sta v zgornjem kotu zaznamka začetnici ‚vA‘. V prvem odstavku dokumenta so izrecno navedena pogajanja iz leta 1975, ki se nanašajo na sporazum o distribuciji in razdelitvi geografskih območij med družbama [William] Prym in Coats. Pogajalca sta bila B. (za družbo Coats) in E. F. (za družbo [William] Prym). Družba Coats ta dokument navaja, da bi podprla svojo trditev, da je bilo besedilo sporazuma iz leta 1977, tudi če je bil ta sklenjen, dostopno zgolj pogajalcema, in sicer B. in E. F. Na podlagi tega dokaza je očiten obstoj sporazuma o razdelitvi trga, ki je določal razdelitev trgov med družbama [William] Prym in Coats. Družba Coats z usmerjanjem pozornosti Komisije na ta dokaz nasprotuje svojim prejšnjim trditvam, da tak sporazum ni obstajal. Poleg tega to, [da] je bilo leta 1991 njegovo besedilo dostopno le B. in E. F., ne pomeni nujno, da njuni nasledniki z njim niso bili seznanjeni. V zaznamku z dne 12. decembra 1991 je jasno naveden sporazum o razdelitvi trgov, katerega obstoj ni bil zaupen. Z obstojem tega sporazuma je bilo torej že leta 1991 seznanjenih več oseb. Kakorkoli, dokumenti, ki so bili preučeni v točkah od 232 do 234, 237, 239, 240 in 242 obrazložitve izpodbijane odločbe, dokazujejo, da se je odnos med družbama [William] Prym in Coats tudi po odhodu B. in E. F. iz vodstva teh družb razvijal v smeri razdelitve trgov.“

92 Iz besedila zaznamka z dne 12. decembra 1991 je razvidno, da je bil sporazum o razdelitvi trgov sklenjen leta 1975, po pogajanjih med B. in E. F., in sicer kot pogoj za poglobljeno sodelovanje. Poleg tega je bil po navedbah pisca tega zaznamka izid teh pogajanj prepisan v zaupni dokument, do katerega sta imela dostop le pogajalca sama. Nazadnje, A. v drugem odstavku navedenega zaznamka navaja, da je bila po njegovem mnenju glavni element sporazuma izjava, s katero se je družba William Prym zavezala, da ne bo začela neposredno ali posredno poslovati na področju sukancev za šivanje in vezenje, medtem ko se je družba Coats zavezala, poleg že upravičene izjeme v zvezi z družbama NIL in Linhas Corrente Ltda Brasil, da ne bo neposredno ali posredno razvijala gospodarske dejavnosti na področju kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov.

93 Zato trditve tožeče stranke, da je bila vsebina sporazuma iz leta 1977 lahko poznana samo dvema osebama in da po smrti ene oziroma upokojitvi druge ni bila sporočena generalnemu vodstvu družbe William Prym, ni mogoče sprejeti, saj je ugotovljeno, da je bil 12. decembra 1991 z obstojem in vsebino tega sporazuma seznanjen vsaj pisec zaznamka.

94 Kar zadeva trditev tožeče stranke, da je v tem zaznamku naveden sporazum, sklenjen leta 1975, ki v resnici ustreza sestanku z dne 16. in 17. novembra 1975, ki je potekal v Stolbergu, je treba navesti le, da to, da bi bil sporazum lahko leta 1975 ustno sklenjen in potrjen v zapisniku tega sestanka, ne izključuje tega, da bi bil sporazum zapisan na papir leta 1977 (glej tudi točko 67 zgoraj).

– Sestanek z dne 11. februarja 1993 (točka 232 obrazložitve izpodbijane odločbe)

95 Tožeča stranka meni, da je Komisija napačno presodila, da je izjava J. G., predstavnika družbe William Prym, z dne 11. februarja 1993 zadevala sporazum o razdelitvi trgov, medtem ko je celo Splošno sodišče razsodilo, da ta izjava ni zajemala družbe Coats ter da Komisija ni dokazala „protikonkurenčne narave sestanka“ in še toliko manj, da bi izjava zadevala sporazum iz leta 1977 (zgoraj v točki 35 navedena sodba Coats, točka 91).

96 Komisija je na obravnavi pojasnila, da je Splošno sodišče v točki 91 zgoraj v točki 35 navedene sodbe Coats zadevni sestanek preučilo ločeno, saj takrat še ni imelo na voljo vseh podatkov, ki jih ima danes, zato je v navedeni sodbi presodilo, da sestanek ni imel protikonkurenčnega cilja.

97 Iz trditve tožeče stranke je razvidno, da ne izpodbija niti obstoja sestanka niti svoje prisotnosti na njem. Nasprotno, po eni strani trdi, da Komisija ni pravno zadostno dokazala protikonkurenčne narave tega sestanka, po drugi strani pa izpodbija razlago Komisije glede izjave J. G.

- 98 Kar zadeva prvo trditev, je treba navesti, da je iz točke 11 zapisnika sestanka z dne 11. februarja 1993 razvidno, da je J. G. mislil na izvor odnosov med družbama Coats in William Prym, pri čemer se je zadnja štela za odgovorno za kovinske in plastične galanterijske izdelke. Družba Coats je bila po njegovem mnenju moralno zavezana, da razreši položaj, ki je takrat nastal z družbo NIL, tako da bi bilo končno mogoče izpeljati začetni projekt, po katerem bi družba Coats nadzorovala proizvodnjo tekstilnih galanterijskih izdelkov, družba William Prym pa bi skrbela za dobavo kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov.
- 99 Kar zadeva točko 91 zgoraj v točki 35 navedene sodbe Coats, je treba opozoriti, da je Splošno sodišče v sektorju igel preučilo sporazume, sklenjene med družbama William Prym in Entaco, ki jih družba Coats ni neposredno podpisala. Družbi Entaco in William Prym sta podpisali okvirni sporazum, ki je začel veljati 10. septembra 1994. Stranki sta ta sporazum sklenili z namenom odkupa dejavnosti embalaranja in dodelave družbe NIL (prej v rokah družbe Coats Holdings), začel pa je veljati na dan tega nakupa. Splošno sodišče je v obravnavani zadevi presodilo, da protikonkurenčna narava sestanka z dne 11. februarja 1993 ni bila nesporno ugotovljena, zlasti zato, ker je bil stavek, v skladu s katerim je bila „družba Coats moralno zavezana, da uredi tedanji položaj z družbo [NIL]“, v okviru prodaje dejavnosti precej dvoumen in se ni nujno nanašal na razdelitev trga, saj bi lahko pomenil tudi, da mora družba Coats sprejeti predhodno ponudbo družbe William Prym, namesto da družbo NIL proda družbi Entaco. Splošno sodišče je pojasnilo tudi, da preostali del zapisnika ni nič bolj upošteven.
- 100 Kar zadeva drugo trditev, je treba opozoriti, da iz izjave J. G., ki je bila povzeta v zapisniku zadevnega sestanka, v povezavi z besedilom sporazuma iz leta 1977 (glej točko 65 zgoraj) izhaja, da je sporazum še naprej vsaki stranki nalagal obveznost, da ne sme nastopati na trgih druge. To pa je razlog, iz katerega je Komisija ta zaznamek navedla (glej točko 232 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- Odsvojitve kapitalskega deleža družbe Coats v družbi William Prym (točke od 233 do 236 obrazložitve izpodbijane odločbe)
- 101 Tožeča stranka v bistvu trdi, da Komisija ni upoštevala tega, da je zaradi sporazuma o sodelovanju iz leta 1995 in okvirnega sporazuma iz septembra 1997 (v nadaljevanju: okvirni sporazum iz leta 1997) nastal očiten preobrat v odnosih med družbama Coats in William Prym in da bi bila, če bi sporazum iz leta 1977 prevladal, odveč.
- 102 Prvič, tožeča stranka meni, da so se poslovni odnosi med družbama Coats in William Prym temeljito spremenili po tem, ko je družba Coats konec leta 1994 odsvojila svoj kapitalski delež v družbi William Prym. Drugič, kar zadeva sestanek z dne 11. junija 1996 (glej točko 233 obrazložitve izpodbijane odločbe), navaja, da se je ta nanašal le na sodelovanje na področju distribucije. Sklicuje se zlasti na posledico imenovanja za izključnega distributerja, in sicer obveznost, da ne bo niti proizvajala niti distribuirala konkurenčnih proizvodov. Tretjič, kar zadeva teorijo, ki jo je Komisija razvila v točkah 234 in 236 obrazložitve izpodbijane odločbe, da naj bi okvirni sporazum iz leta 1997 potrjeval, da „sta družbi Coats in [William] Prym še naprej delovali v duhu razdelitve trgov s strategijami nekonkuriranja“, tožeča stranka meni, da Komisija ni predložila niti najmanjšega dokaza o vzročni zvezi med navedenim okvirnim sporazumom in sporazumom iz leta 1977. Tožeča stranka zaključuje, da je bilo vse, kar bi v preteklosti lahko obstajalo, nadomeščeno s sporazumom, omejenim na sodelovanje na področju distribucije na trgih, namenjenih fizičnim osebam.
- 103 V točki 233 obrazložitve izpodbijane odločbe je navedeno:
- „Družba Coats decembra 1994 družini Prym proda svoj delež v družbi William Prym; ta odsvojitve začne veljati 31. decembra 1994. V skladu s [predlogi družbe Prym, naj se zanjo upoštevata obvestili o ugodni obravnavi iz let 1996 in 2002,] je sodelovanje med družbama Coats in [William] Prym na evropskem trgu urejeno februarja 1995 in obe stranki se strinjata, da je v njunem interesu, da se

sodelovanje podaljša. Vendar skupina Prym ni podala drugih podatkov glede natančnega načina tega sodelovanja. Družbi [William] Prym in Coats sta se 11. junija 1996 sestali v Stolbergu [...]. D. G. iz družbe Coats je ob tej priložnosti izjavil:

„Strategija distribucije [družbe] Coats Craft v Evropi pomeni sodelovanje, kolikor je mogoče, z velikimi dobavitelji proizvodov z znamko, kot je družba [William] Prym, in neuvedbo lastnih znamk. Če se začne izvajati sistem partnerstva, bo družba Coats umaknila lastne znamke.“

104 Komisija navaja točko 234 obrazložitve izpodbijane odločbe, da bi dokazala, da sta po letu 1995, potem ko je družba Coats odsvojila svoj kapitalski delež v družbi William Prym, obe podjetji še naprej delovali v duhu razdelitve trgov s strategijami nekonkuriranja. Skupina Prym naj bi to ugotovitev potrdila.

105 V točki 9 predloga skupine Prym, naj se zanjo upošteva obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 2002, je navedeno:

„Družba [William] Prym je s tem sporazumom želela nadzorovati varnost trženja svojih proizvodov po tržnih poteh družbe Coats. Okvirni sporazum ureja sodelovanje tako v industrijskem kot v tržnem sektorju. Družba Coats pa je bila zainteresirana za prodajo drugih proizvodov prek svojega dragega sistema trženja. Zlasti so jo zanimali uveljavljeni proizvodi družbe [William] Prym z znamko.“

106 Tožeča stranka potrjuje, da je bil ta sporazum podpisan 3. septembra 1997 in da je ustvaril širok okvir za skupno distribucijo galanterijskih izdelkov, namenjenih potrošniškemu trgu (glej točko 235 obrazložitve izpodbijane odločbe). Trdi, da bi bilo težko pojasniti, zakaj naj bi bil okvirni sporazum iz leta 1997 potreben, če bi se sporazum iz leta 1977 dejansko še naprej uporabljal, saj naj bi ta „vseboval načelo, da nobena stranka ne sme distribuirati proizvodov, ki so konkurenčni proizvodom druge stranke“ (glej odgovor tožeče stranke na dodatno obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah).

107 V točki 5 okvirnega sporazuma iz leta 1997 je navedeno:

„Sporazum bo zajemal kovinske in plastične galanterijske izdelke ter elastične proizvode – najsibodo proizvedeni ali priskrbljeni – ki so zapakirani in označeni z znamko [družbe] Prym Consumer, ter sukance in dodatne projekte v zvezi s tem – najsibodo ti proizvodi proizvedeni ali priskrbljeni – ki so označeni z znamko družbe Coats, ter druge proizvode, odvisno od primera, za določene trge.“

108 V zvezi s tem je treba na prvem mestu opozoriti, da po mnenju Komisije zaznamek o sestanku z dne 11. junija 1996 in podpis okvirnega sporazuma iz leta 1997 sama po sebi nista dokaz o obstoju omejevalnega sporazuma, vendar prav tako ne kažeta na to, da bi se družba Coats iz njega umaknila.

109 Na drugem mestu, Komisija je v točki 236 obrazložitve izpodbijane odločbe navedla, da je sporazum iz leta 1977 določal, prvič, da bosta družbi Coats in Prym Consumer sklenili pogodbe o izključni dobavi in distribuciji proizvodov vsake od njiju, torej kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov, ki jih proizvaja družba Prym Consumer, in drugih galanterijskih proizvodov, ki jih proizvaja družba Coats, in drugič, da bo okvirni sporazum določal pravila skupne distribucije proizvodov strank, ne da bi pri tem posegal v proizvodnjo ali distribucijo konkurenčnih proizvodov.

110 Vendar je treba navesti, da je druga ugotovitev napačna, saj je iz točke 5 okvirnega sporazuma, ki je navedena zgoraj v točki 107, razvidno, da je okvirni sporazum obsegal tudi izključno distribucijo konkurenčnih proizvodov (kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov, ki jih proizvaja družba William Prym, in drugih dodatnih proizvodov, ki jih proizvaja družba Coats) in drugih posebnih proizvodov.

111 Komisija pa pravilno navaja, da je od prvotnega sporazuma o razdelitvi trga iz leta 1977 preteklo 20 let in da je bil novi sporazum sklenjen po tem, ko je bil poslovni odnos med obema podjetjema kot posledica odsvojitve kapitalskega deleža družbe Coats v družbi William Prym spremenjen.

– Prevzem družbe Bonduel s strani družbe William Prym in sestanek z dne 15. julija 1998 (točke od 237 do 245 obrazložitve izpodbijane odločbe)

- 112 Tožeča stranka navaja, da je Komisija napačno presodila, da je bil v zapisnikih sestanka z dne 15. julija 1998, ki je potekal v Stolbergu, naveden sporazum iz leta 1977. Po mnenju tožeče stranke sta bila v njih omenjena le sporazum med družbama William Prym in Opti o oskrbi s tekstilnimi trakovi z zobci (glej točko 81 zgoraj) in okvirni sporazum iz leta 1997.
- 113 Tožeča stranka je na obravnavi opozorila, da je Komisija v tem postopku sama priznala, da noben zaznamek v zvezi s tem sestankom ne dokazuje obstoja omejevalnega sporazuma. To, kar Komisija prikazuje v zvezi z obdobjem po letu 1995, torej temelji na zaznamkih z enega samega sestanka, in sicer tistega, ki je potekal 15. julija 1998.
- 114 Po mnenju tožeče stranke so ročno zapisani zaznamki, ki jih je predložila, veliko podrobnejši kot natipkan zaznamek z istega sestanka in so bili, v nasprotju z natipkanim zaznamkom, napisani med navedenim sestankom. Tožeča stranka glede verodostojnosti svojega zaznamka poudarja, da gre za zaznamek A. P., ki ne povzema dobesedno izjav M. F. Sicer pa naj bi zadnjenavedeni v drugi izjavi, dani pod prisego, podal povsem verjetno in zakonito razlago glede opažanj, ki jih je zabeležil.
- 115 Iz točk 237 in 245 obrazložitve izpodbijane odločbe je razvidno, da se je Komisija po eni strani oprla na zapisnike sestanka z dne 15. julija 1998, po drugi strani pa na predloga skupine Prym, naj se zanjo upoštevata obvestili o ugodni obravnavi iz let 1996 in 2002.
- 116 V natipkanem zaznamku z dne 7. novembra 2001, ki ga je podpisal A. P. in se nanaša na razgovor, ki je 15. julija 1998 potekal z M. F., je navedeno:

„MF je na splošno govoril o zadevi Bonduel Prym. Izrazil je razočaranje nad tem, da mu je bil podatek pozno sporočen. Njegovi očitki so se nanašali zlasti na to, da AP na rednih sestankih ni govoril o težavah na področju zadržg z družbo Coats Opti in da nismo bili seznanjeni s tem, da sporazum ni več veljal.

[...]

To, da s prevzemom družbe Opti leta 1988 tudi družba [William] Prym ni bila vključen[a] v [pogajanja], ni bilo omenjeno.

[...]

MF se je spraševal, ali morda družba Prym predvideva, da bo nekega dne v tem industrijskem sektorju mogoče biti prost, tako da bo lahko družba Coats vstopila na trg zaklopnih gumbov, družba [William] Prym pa na trg sukancev. Na to vprašanje je treba odgovoriti jasno in neposredno“.

- 117 Po mnenju Komisije to dokazuje, prvič, da se je družba Coats na ta prevzem odzvala enako, kot se je družba William Prym odzvala na prevzem družbe Opti s strani družbe Coats leta 1988 (glej točko 89 zgoraj). Njuna odziva naj bi potrjevala obstoj trajajočega omejevalnega sporazuma med podjetjema, ki temelji na sporazumu iz leta 1977 (glej točko 238 obrazložitve izpodbijane odločbe). Drugič, iz tega je mogoče sklepati, da se je M. F. skliceval na razdelitev trgov, kakor je bila ta najprej določena v sporazumu iz leta 1977 (glej točko 243 obrazložitve izpodbijane odločbe). Tretjič, iz tega naj bi sledilo, da sta ti podjetji še naprej spoštovali prvotno razdelitev trgov med njima (kovinski in plastični galanterijski izdelki po eni strani in drugi galanterijski izdelki po drugi) (glej točko 245 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 118 Zapisnik sestanka z dne 15. julija 1998, v katerem je navedeno, da z družbo Opti ne bi smela obstajati konkurenca glede cen, to ugotovitev potrjuje. Poleg tega je iz istega odlomka tega zapisnika razvidno, da družba William Prym ni želela konkurirati družbi Opti, zlasti ne na področju cen. Družba William Prym je zato predlagala razpravo o rešitvi glede zadržg in o obstoječih sporazumih. Poleg tega se je zatrjevalo, da morajo zadevna podjetja uporabiti strateški dialog.

119 V točki 4 navedenega zapisnika je navedeno:

„Razpravljalo se je o krovnem sporazumu med družbama Coats in [William] Prym [...]

Obe stranki sta pojasnili, da sta imeli z izvajanjem tega krovnega sporazuma številne stroške, in sicer z zaključevanjem sprejetih sporazumov, preoblikovanjem organizacije in vzpostavitvijo novih struktur.“

120 Zgoraj navedeni dokazi potrjujejo ugotovitev Komisije, da sta se na trgu zadržali obe podjetji po številnih spremembah v svojih odnosih v tistem obdobju začeli srečevati s težavami v zvezi s tem skupnim proizvodom. Vendar sta kljub temu, da sta bili na trgu zadržali konkurentki, še naprej spoštovali svojo moralno zavezo o nekonkuriranju in sta izrecno izjavili, da nista zainteresirani za cenovno konkurenco na tem trgu.

121 Kar zadeva izjavo M. F. z dne 24. aprila 2006, dano pod prisego, gre za izjavo, ki jo je predstavnik tožeče stranke pripravil, da bi se zmanjšala odgovornost tožeče stranke pri ugotovljeni kršitvi, zato ta ne more zmanjšati dokazne vrednosti dokumentov, odkritih med preiskavami, in pojasnil, danih glede teh dokumentov (zgoraj v točki 47 navedena sodba Lafarge proti Komisiji, točka 379).

122 Kar zadeva trditev tožeče stranke, da v tistem obdobju ni predložila nobenega zagotovila v zvezi s cenovno konkurenco, je treba ugotoviti, da po drugi strani ne izpodbija, da je skupina Prym takšno zagotovilo nedvomno predložila. Vsekakor pa – če zapisnik sestanka z dne 15. julija 1998 sam po sebi ne zadostuje za dokazovanje kršitve – ga je gotovo mogoče upoštevati kot dokaz v okviru natančnih in skladnih dokazov, navedenih zgoraj v točkah od 38 do 40.

123 Kar zadeva trditev tožeče stranke, da je Komisija v tem postopku sama priznala, da noben zaznamek v zvezi s sestankom z dne 15. julija 1998 ne dokazuje obstoja omejevalnega sporazuma, je treba ugotoviti, da se je Komisija v svojih pisanjih omejila zgolj na ugotovitev, da ti dokumenti sami po sebi niso dokaz o obstoju omejevalnega sporazuma, da pa prav tako ne kažejo na to, da bi se tožeča stranka iz njega umaknila.

– Razbremenilni dokazi

124 Tožeča stranka zatrjuje, da Komisija v zvezi z obstojem sporazuma o razdelitvi trgov ni upoštevala nekaterih razbremenilnih dokazov:

— prvič, zapisnika sestanka z dne 1. avgusta 1989 med družbama Coats in William Prym;

— drugič, zapisnika sestanka z dne 11. septembra 1989 med J. G. (družba William Prym) in R. H. (družba Coats);

— tretjič, tega, da je pet od šestih vodstvenih delavcev družbe Coats, ki so bili v zadnjem desetletju zadolženi za ta sektor, pod prisego podalo izjave, s katerimi so zatrdili, da za sporazum iz leta 1977 niso vedeli, da o njem niso bili obveščeni in da niso nikoli ravnali tako, kot da bi tovrsten sporazum o razdelitvi trgov obstajal.

125 Kar zadeva prvi dokaz, je treba navesti, da je v zapisniku sestanka z dne 1. avgusta 1989, ki ga je sestavil R. H. iz družbe Coats, navedeno:

„[(2)]

(c) Oddelek ‚Evropski potrošnik‘ si je kot enega svojih ciljev zastavil ‚postati glavni evropski dobavitelj in distributer celotne linije vseh proizvodov iz kategorije obrti‘ – kar vključuje sukance za šivanje in sukance za obrtno rabo, zadržge, kovinske in plastične galanterijske izdelke, tekstilne galanterijske izdelke, šivalne potrebščine itd.

- (d) To bi se, če bi bilo mogoče, izvajalo skupaj z družbo [William] Prym, in ne proti njej [...]
- (e) EF je navedel, da se strategija družbe Coats – to je tista, ki je opredeljena zgoraj v točki (c) – ne razlikuje od tiste, na podlagi katere je bila sprejeta prvotna odločba iz leta 1976 – torej da bi morala biti družba Coats izključni distributer družbe [William] Prym po vsem svetu in da bi se to utrdilo s 25-odstotno kapitalsko udeležbo družbe Coats v družbi [William] Prym.

[...]

Sestanek se je zaključil z dogovorom obeh strank glede tega, da se bodo dejanski vidiki [dvostranskega] sodelovanja [med skupinama] Coats in Prym naknadno preučili, in sicer ob upoštevanju nekaterih meril:

Svojo preučitev bi morali omejiti na Evropo.

Preučiti bi morali vzajemno izključnost – torej to, da je družba Coats izključni distributer in prodaja samo proizvode družbe [William] Prym iz linije kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov.

Za določene ‚težave‘ bi morali poiskati rešitve –

NIL

Opti: [William] Prym – zadrge

‚Svetovne cene‘ proti nemškim stroškom, in sicer ali lahko Stolberg na dolgi rok preživi kot proizvodna baza za vse proizvode?“

- 126 Po mnenju tožeče stranke je iz tega zapisnika razvidno, da če bi sporazum iz leta 1977 veljal, nikakor ne bi bilo treba preučiti primernosti vzpostavitve vzajemne izključnosti. Ta korak bi pomenil le podvajanje, saj bi bila družbi Coats distribucija kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov, ki so konkurenčni družbi [William] Prym, že prepovedana.
- 127 Ugotoviti je treba, da E. F. v točki 2, razdelek (e), zapisnika sestanka z dne 1. avgusta 1989 opozarja, da se strategija, ki jo je družba Coats predlagala v razdelku (c), ne razlikuje od tiste, na podlagi katere je bila sprejeta prvotna odločba iz leta 1976, in sicer da družba Coats postane izključni svetovni distributer družbe William Prym in da je v okviru tega pridobila 25-odstotni kapitalski delež v družbi William Prym.
- 128 Udeleženci sestanka z dne 1. avgusta 1989 so se strinjali, da bodo preučili načelo vzajemne izključnosti, na podlagi katere bi bila družba Coats izključni distributer in bi v sektorju kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov prodajala le proizvode družbe William Prym. Poleg tega je bilo treba razrešiti nekatere težave, kot je položaj Opti/William Prym. V zvezi s tem je treba opozoriti, da je družba William Prym menila, da družba Coats s tem, da je opravila prevzem družbe Opti, ni spoštovala svojih zavez na tem področju (glej točko 89 zgoraj).
- 129 To, da sta obe podjetji deset let po sprejetju sporazuma o razdelitvi trgov začutili potrebo po sklenitvi novega sporazuma, nikakor ne izključuje obstoja prvotnega sporazuma. Novi sporazum je omogočal zlasti upoštevanje razvoja v tem desetletju in je udeležencem omogočil bolj poglobljeno preučitev vprašanja izključne distribucije in razrešitev nekaterih težav, kot je prevzem družbe Opti s strani družbe Coats.
- 130 Kar zadeva drugi dokaz, je treba navesti, da točka 10 zapisnika sestanka z dne 11. septembra 1989, naslovljena „Združeno kraljestvo“, dokazuje, prvič, da je bila tožeča stranka na angleškem trgu kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov že prisotna in da je nameravala razviti novo znamko,

imenovano „Stitchpoint“. Drugič, družba Coats je po prevzemu družbe Tootal v Združenem kraljestvu nameravala obdržati dodatno znamko kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov. Vprašanje proizvodnje zadrž družbe William Prym se je postavljalo tudi v okviru razprave glede družbe NIL.

- 131 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da se navedba, na katero se tožeča stranka sklicuje, nanaša samo na položaj v Združenem kraljestvu. Tožeča stranka je bila na tem trgu prisotna že od sedemdesetih let, torej tudi v času sprejetja prvotnega sporazuma. Uvedba nove znamke in prevzem družbe Tootal zato ne bi spremenila niti odnosa med obema podjetjema niti njunih vzajemnih obveznosti. Ohranitev in okrepitev položaja družbe Coats na trgu Združenega kraljestva zato v obravnavani zadevi ne vplivata na obstoj in potek omejevalnega sporazuma.
- 132 Kar zadeva tretji dokaz, in sicer izjave petih od šestih vodstvenih delavcev družbe Coats, je treba opozoriti, da čeprav gre za izjave, ki so jih predstavniki tožeče stranke pripravili, da bi se zmanjšala odgovornost tožeče stranke pri ugotovljeni kršitvi, jim to samo po sebi ne more odvzeti vrednosti, ki jo tako stališče ima. Vseeno je treba navesti, da to prav tako ne more zmanjšati dokazne vrednosti dokumentov, odkritih med preiskavami, in pojasnil, danih glede teh dokumentov (zgoraj v točki 47 navedena sodba Lafarge proti Komisiji, točka 379).

– Sklep

- 133 Ob upoštevanju navedenega je treba ugotoviti, da sporazum iz leta 1977 ohranja dokazno vrednost za podkrepitev – v okviru natančnih in skladnih dokazov Komisije (glej točke od 38 do 40 zgoraj) – nekaterih bistvenih trditev iz izjav A. P. v zvezi z obstojem sporazuma o razdelitvi trga galanterijskih izdelkov, ki skupini Coats onemogoča vstop na evropski trg „drugih zapenjal“, skupini Prym pa vstop na evropski trg sukancev. To ugotovitev potrjujejo tudi druge okoliščine, ki so bile zgoraj preučene. Na prvem mestu je treba presoditi vse dokumente, odkrite med preiskavami, in sicer dopis z dne 12. aprila 1977, zapisnik sestanka z dne 11. februarja 1993, zapisnik sestanka z dne 11. junija 1996, okvirni sporazum iz leta 1997, natipkani zaznamek A. P. z dne 7. novembra 2001 v zvezi z razgovorom z M. F., ki je potekal 15. julija 1998, ter zapisnik sestanka z dne 15. julija 1998. Na drugem mestu je treba vztrajati pri tem, da navedene dokumente podpirajo dokumenti, ki so priloženi predlogom skupine Prym, naj se zanje upoštevata obvestili o ugodni obravnavi iz let 1996 in 2002, in sicer kopija sporazuma iz leta 1977, povzetek govora D. P. z dne 9. novembra 1988 in zaznamek A. z dne 12. decembra 1991. Vsi ti dokazi potrjujejo, da se je tesna zveza, ki je zadevni podjetji povezovala v obdobju po sprejetju sporazumov iz let 1975 in 1977, nadaljevala in da je bil ta odnos občasno prilagojen z drugimi sporazumi, kot sta sporazum o oskrbi iz leta 1990 in okvirni sporazum iz leta 1997.
- 134 Kar zadeva vprašanje, ali ti dokazi so takšni, da omogočajo ugotoviti trajanje kršitve, ki se tožeči stranki očita, ali niso, je treba spomniti, da je običajno, da so dejavnosti v okviru protikonkurenčnih ravnanj in sporazumov tajne, sestanki, ki so večinoma v tretjih državah, skrivni, dokumentacija o tem pa karseda omejena. Tudi če Komisija odkrije dokumente, ki jasno dokazujejo nedovoljeno navezovanje stikov med gospodarskimi subjekti, kot so zapisniki sestankov, gre običajno le za nepopolna in posamezna dokazila, tako da je treba posamezne podrobnosti pogosto rekonstruirati s sklepanjem. Večinoma je tako treba na obstoj protikonkurenčnega ravnanja ali sporazuma sklepati iz več naključij in indicev, ki lahko, če se obravnavajo skupaj in če ni drugih skladnih pojasnil, pomenijo dokaz o kršitvi pravil o konkurenci (glej točko 42 zgoraj).
- 135 Iz analiz, opravljenih v okviru tega tožbenega razloga, je razvidno, da tožeča stranka ni navajala elementov z zadostno dokazno močjo ali drugih prepričljivih pojasnil, s katerimi bi ovrgla dokazne listine, navedene v izpodbijani odločbi, iz katerih je, nasprotno, razvidno, da je s skupino Prym sodelovala pri dvostranskem sporazumu o razdelitvi trga.
- 136 Zato je treba ugotoviti, da je Komisija v izpodbijani odločbi pravno zadostno dokazala udeležbo tožeče stranke pri zadevni kršitvi, v skladu s pravili, na katera je opozorjeno zgoraj v točkah od 38 do 51, in sicer brez očitnih napak pri presoji, ki so ji očitane v okviru te tožbe. Prvi tožbeni razlog je torej treba zavrniti kot neutemeljen.

- 137 Dalje, Splošno sodišče meni, da je tretji tožbeni razlog, ki se nanaša na neobstoj dokaza o enotni in trajajoči kršitvi, primerno preučiti prednostno, in sicer pred preučitvijo drugega tožbenega razloga, ki se nanaša na kršitev člena 25(5) Uredbe št. 1/2003, glede na to, da trajanje kršitve pomeni tako bistven sestavni del kršitve, ki je kot tak neločljiv od same ugotovitve kršitve, kot tudi enega od pogojev za zastaranje pregona trajajoče kršitve (zgoraj v točki 47 navedena sodba Peróxidos Orgánicos proti Komisiji, točka 21).

Tretji tožbeni razlog: neobstoj dokaza o enotni in trajajoči kršitvi

Trditve strank

- 138 Tožeča stranka navaja, da Komisiji ni uspelo dokazati obstoja trajajoče kršitve od januarja 1975 do 15. julija 1998, ki bi ji omogočal, da tožeči stranki naloži globo, ki ustreza kršitvi, ki naj bi trajala 21 let in pol. Komisija je v točkah 339 in 347 obrazložitve izpodbijane odločbe navedla, da je bila kršitev enotna in je trajala od januarja 1977 do julija 1998, pri tem pa zatrjevala, da [je bilo] „na podlagi številnih pisnih dokazov, ki jih je Komisija zbrala med preiskavami in v predlogih [skupine Pryn, naj se zanjo upoštevata obvestili o ugodni obravnavi iz let 1996 in 2002,] ter pisnih dokazih, ki jih je predložila [zadnje navedena]“, [ugotovljeno], da se je sporazum o razdelitvi trgov nadaljeval.
- 139 Tožeča stranka meni, da preizkus obravnavanega dokaza izkazuje ogromne časovne praznine, ki so veliko preveč pomembne, da bi Komisija lahko predložila dokaz o enotni in trajajoči kršitvi. Namreč, v resnici naj bi med, po besedah tožeče stranke, nepodpisanim dokumentom neznanega izvora in zelo dvoumnim dokumentom, ki ga je napisala ista oseba, ki je pričala, preteklo 21 let. Noben dokaz naj ne bi omogočal ugotovitve, da se je sporazum iz leta 1977 uporabljal več let, saj naj v njem ne bi bilo nobenih navedb glede pričakovanega trajanja njegovega izvajanja.
- 140 Kar zadeva trajanje in zvezo med zaporedjem dogodkov ter enotno in trajajočo kršitvijo, Komisija opozarja, da je lahko kršitev člena 81 ES posledica ne le ločenega dejanja, ampak niza dejanj ali tudi trajajočega ravnanja. Po njenem mnenju tej razlagi ni mogoče oporekati z utemeljitvijo, da bi lahko tudi en ali več elementov tega niza dejanj ali trajajočega ravnanja sam po sebi in ločeno pomenil kršitev navedene določbe. Kadar se različna dejanja zaradi istega cilja, ki izkrivlja konkurenco na notranjem trgu, uvrščajo v „celostni načrt“, lahko Komisija naloži odgovornost za ta dejanja glede na sodelovanje pri kršitvi kot celoti. Kar zadeva domnevno praznino v zvezi z dokazi o kršitvi med letoma 1978 in 1990, Komisija meni, da je predložila dovolj dokaznih listin, ki potrjujejo resničnost razdelitve trga med podjetji od leta 1977.

Presoja Splošnega sodišča

- 141 Najprej je treba opozoriti, da se pojem enotne kršitve nanaša na položaj, ko je več podjetij udeleženih pri kršitvi, sestavljeni iz trajajočega ravnanja z enim samim gospodarskim ciljem, to je izkriviti konkurenco, ali pri posameznih kršitvah, ki so med seboj povezane z enotnostjo cilja (isti cilj za vse elemente) in gospodarskih subjektov (kršitev zadeva ista podjetja, ki se zavedajo, da sodelujejo z namenom doseči isti cilj) (zgoraj v točki 41 navedena sodba BPB proti Komisiji, točka 257).
- 142 Nato je treba poudariti, da je lahko kršitev člena 81(1) ES posledica ne le ločenega dejanja, ampak niza dejanj ali tudi trajajočega ravnanja. Tej razlagi ni mogoče oporekati z utemeljitvijo, da bi lahko tudi en ali več elementov tega niza dejanj ali trajajočega ravnanja sam po sebi in ločeno pomenil kršitev navedene določbe. Kadar se različna dejanja zaradi istega cilja, ki izkrivlja konkurenco na notranjem trgu, uvrščajo v „celostni načrt“, lahko Komisija pripiše odgovornost za ta dejanja glede na sodelovanje pri kršitvi kot celoti (zgoraj v točki 42 navedena sodba Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, točka 258).

- 143 Poleg tega se v skladu z ustaljeno sodno prakso pojem enotne kršitve lahko nanaša na pravno opredelitev protikonkurenčnega ravnanja, ki ga sestavlja obstoj sporazumov, usklajenih ravnanj in sklepov podjetniških združenj (glej v tem smislu zgoraj v točki 67 navedeno sodbo Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, točke od 696 do 698, ter sodbi Splošnega sodišča z dne 20. marca 2002 v zadevi HFB in drugi proti Komisiji, T-9/99, Recueil, str. II-1487, točka 186, in z dne 12. decembra 2007 v združenih zadevah BASF in UCB proti Komisiji, T-101/05 in T-111/05, ZOdl., str. II-4949, točka 159).
- 144 Pojasniti je treba tudi, da pojem enotnega cilja ne more biti določen s splošnim sklicevanjem na izkrivljanje konkurence na trgu, ki ga zadeva kršitev, ker vplivanje na konkurenco kot cilj ali učinek pomeni sestavni del vsakega ravnanja, za katero se uporablja člen 81(1) ES. Taka opredelitev pojma enotnega cilja bi lahko pojmu enotne in trajajoče kršitve odvzela del smisla, ker bi morale biti zato več ravnanj, ki se nanašajo na zadevni gospodarski sektor in so prepovedana s členom 81(1) ES, sistematično opredeljenih kot sestavni deli enotne kršitve. Za opredelitev različnih ravnanj kot enotne in trajajoče kršitve je treba preveriti, ali se medsebojno dopolnjujejo, tako da je vsako od njih namenjeno spoprijemanju z eno ali več posledicami običajne konkurence, in z medsebojnim vplivanjem prispevajo k izvršitvi celote protikonkurenčnih posledic, ki so jih želeli njihovi storilci v okviru celostnega načrta, namenjenega doseganju enotnega cilja. V zvezi s tem je treba upoštevati vse okoliščine, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti ali omajati navedeno zvezo, kot so obdobje uporabe, vsebina (vključno z uporabljenimi metodami) in ustrezno tudi cilj različnih zadevnih ravnanj (glej v tem smislu zgoraj v točki 143 navedeno sodbo BASF in UCB proti Komisiji, točke od 179 do 181).
- 145 Komisija lahko torej iz objektivnih razlogov začne ločene postopke in naloži več ločenih glob (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 15. junija 2005 v združenih zadevah Tokai Carbon in drugi proti Komisiji, imenovana „sodba Tokai II“, T-71/03, T-74/03, T-87/03 in T-91/03, neobjavljena v ZOdl., točka 124).
- 146 Nazadnje je treba ugotoviti tudi, da opredelitev nekaterih nezakonitih ravnanj kot ravnanj, ki pomenijo eno samo kršitev ali več kršitev, načeloma vpliva na sankcijo, ki se lahko naloži. Zaradi ugotovitve več kršitev se namreč lahko naloži več ločenih glob, vsakič ob upoštevanju omejitev, določenih v členu 15(2) Uredbe št. 17 in členu 23(2) Uredbe št. 1/2003 (zgoraj v točki 143 navedena sodba BASF in UCB proti Komisiji, točka 158).
- 147 Zato je treba ugotoviti, ali so dejanja, očitana tožeči stranki, del celotnega sistema, namenjenega izkrivljanju običajnega delovanja konkurence na trgih „drugih zapenjal“ in zadrž, in so torej del enotne in trajajoče kršitve v obliki omejevalnega sporazuma na teh trgih.
- 148 V obravnavanem primeru je bila posledica tega, da je Komisija dvostransko sodelovanje med skupinama Coats in Prym opredelila kot enotno in trajajočo kršitev, ugotovitev enega samega omejevalnega sporazuma, ki je trajal od 15. januarja 1977 do najmanj 15. julija 1998 (glej točke od 339 do 347 obrazložitve izpodbijane odločbe). Zato je treba preveriti, ali je Komisija ob upoštevanju sodne prakse, navedene zgoraj v točkah od 141 do 146, napačno uporabila pravo, ker je na podlagi dokazov, s katerimi je razpolagala (glej točke od 217 do 245 obrazložitve izpodbijane odločbe) in ki so bili večinoma preučeni v okviru prvega tožbenega razloga, ravnanja, očitana tožeči stranki, opredelila kot enotno in trajajočo kršitev.
- 149 Kar zadeva trditev tožeče stranke, da preizkus zadevnih dokazov izkazuje ogromne časovne praznine, ki so veliko preveč pomembne, da bi se lahko štelo, da je Komisija predložila dokaz o enotni in trajajoči kršitvi, je treba opozoriti, da to, da takšen dokaz ni bil predložen za nekatera opredeljena obdobja, ne preprečuje, da bi se za kršitev štelo, da je trajala v širšem časovnem okviru kot predmetna, če ta ugotovitev temelji na objektivnih in skladnih indicijah. V okviru kršitve, ki traja več let, tudi dejstvo, da se zunanji odrazi omejevalnega sporazuma pojavljajo ob različnih časovno bolj ali manj oddaljenih

obdobjih, ne vpliva na njegov obstoj, če različni ukrepi, ki so del te kršitve, uresničujejo samo en cilj in se umeščajo v okvir enotne in trajajoče kršitve (sodba Sodišča z dne 21. septembra 2006 v zadevi Technische Unie proti Komisiji, C-113/04 P, ZOdl., str. I-8831, točka 169).

- 150 Čeprav je torej obdobje, ki loči dve kršitveni ravnanji, upoštevno merilo pri ugotavljanju trajajoče narave kršitve, pa vprašanja, ali je to obdobje dovolj dolgo, da bi pomenilo prekinitve kršitve, ni mogoče preučevati abstraktno. Nasprotno, preučiti ga je treba v povezavi z delovanjem zadevnega kartela (sodba Splošnega sodišča z dne 19. maja 2010 v zadevi IMI in drugi proti Komisiji, T-18/05, ZOdl., str. II-1769, točka 89).
- 151 V obravnavani zadevi je Splošno sodišče v okviru preučitve prvega tožbenega razloga ugotovilo, da se je zadevni sporazum nanašal na dvostransko sodelovanje med skupinama Coats in Prym. V skladu z navedenim sporazumom se je družba Coats zavezala, da „brez predhodnega soglasja družbe [William] Prym niti neposredno niti v okviru združenja ne bo opravljala dejavnosti proizvodnje kovinskih in plastičnih galanterijskih izdelkov [...]“. Družba [William] Prym pa se je zavezala, da „brez predhodnega soglasja družbe Coats niti neposredno niti v okviru združenja ne bo opravljala dejavnosti proizvodnje sukancev za šivanje in sukancev za obrtno uporabo itd. [...]“. Zato je treba presoditi, da se sporni sporazum nanaša na razdelitev trga med dvema konkurentkama.
- 152 Drugače od sporazuma, ki se nanaša na določitev cen, v okviru katerega se morajo udeleženci redno sestajati, da bi upoštevali razvoj trga in da bi lahko svoja ravnanja prilagodili trgu v času trajanja sporazuma, morajo udeleženci sporazuma o razdelitvi trga tega po njegovi definiciji spoštovati od sklenitve dalje in ga lahko občasno prilagodijo bodisi tako, da spremenijo obstoječi sporazum, bodisi z drugimi sporazumi.
- 153 V okviru tega je treba opozoriti, da je Splošno sodišče zgoraj v točki 133 presodilo, da dokazi, ki jih je Komisija zbrala med preiskavami, dokazi, ki jih vsebujeta predloga skupine Prym, naj se zanje upoštevata obvestili o ugodni obravnavi iz let 1996 in 2002, ter pisni dokazi, ki jih je predložila družba Prym, potrjujejo, da se je tesna zveza, ki je zadevni podjetji povezovala v obdobju po sprejetju sporazumov iz let 1975 in 1977, nadaljevala, in da je bil ta odnos občasno prilagojen drugim sporazumom, kot sta sporazum o oskrbi iz leta 1990 in okvirni sporazum iz leta 1997.
- 154 Zato je Komisija lahko upravičeno presodila, da sta se stranki sporazumeli o skupnem projektu, ki je s tem, da je opredeljeval okvirne smernice njunega skupnega delovanja na trgu, omejeval ali bi lahko omejeval njuno gospodarsko neodvisnost (glej točko 334 obrazložitve izpodbijane odločbe).
- 155 Tretji tožbeni razlog je zato treba zavrniti kot neutemeljen.

Drugi tožbeni razlog: kršitev člena 25(5) Uredbe št. 1/2003

Trditve strank

- 156 Tožeča stranka meni, da Komisiji ni uspelo dokazati, da bi se katera koli kršitev nadaljevala po 19. septembru 1997, torej deset let pred sprejetjem izpodbijane odločbe, in da je na podlagi člena 25(5) Uredbe št. 1/2003 kakršna koli globa zastarala. Ne le, da dokaz z dne 15. julija 1998 še zdaleč ne izpolnjuje zahtev v zvezi s tem, ampak naj bi bil ovržen tudi na podlagi dokazov, danih pod prisego, zlasti izjav M. F. in K., ki sta bila v tistem obdobju zadevna vodstvena delavca družbe Coats.
- 157 Komisija odgovarja, da je zbrala dovolj dokazov, ki izkazujejo, da je kršitev trajala najmanj do 15. julija 1998. Poleg tega naj bi iz sodne prakse Sodišča jasno izhajalo, da se člen 81 ES uporablja tudi za sporazume, ki ne veljajo več, vendar se njihovi učinki nadaljujejo po njihovem uradnem prenehanju.

Presoja Splošnega sodišča

- 158 Člen 25(1)(b) Uredbe št. 1/2003 za takšne kršitve, kakršne so očitane tožeči stranki, določa zastaralni rok pet let. Na podlagi odstavka 2, drugi stavek, navedenega člena pri trajajočih ali ponavljajočih se kršitvah zastaranje začne teči na dan, ko kršitev preneha. V skladu s členom 25(3), prvi stavek, iste uredbe zastaranje pretrgajo vse dejavnosti, ki jih Komisija izvaja zaradi preiskave ali pregona. V skladu s samim besedilom člena 25(4) navedene uredbe pretrganje zastaranja velja za vsa podjetja in podjetniška združenja, ki so udeležena pri kršitvi. V skladu z odstavkom 5 istega člena začne zastaranje po vsakem pretrganju znova teči. Vendar pa zastaranje preteče najpozneje na dan, ko je obdobje, enako dvakratnemu času zastaralnega roka, minilo, in Komisija ni naložila globe ali periodične denarne kazni.
- 159 Opozoriti je treba, da trajanje kršitve pomeni tako bistven sestavni del kršitve, ki je kot tak neločljiv od same ugotovitve kršitve, kot tudi enega od pogojev za zastaranje pregona trajajoče kršitve (zgoraj v točki 47 navedena sodba *Peróxidos Orgánicos* proti Komisiji, točka 21). To, da Komisija spoštuje pravila glede zastaranja, vključuje tudi, da pravilno opredeli obdobje, v katerem je bila tožeča stranka udeležena pri kršitvi. Zato je treba preveriti, ali je Komisija pravno zadostno dokazala, da je udeležba tožeče stranke pri kršitvi trajala vsaj do 19. septembra 1997 (kar je deset let pred sprejetjem izpodbijane odločbe), da bi Splošno sodišče lahko ugotovilo, ali se je desetletni zastaralni rok, ki ga določa člen 25(5) Uredbe št. 1/2003, iztekel.
- 160 Kar zadeva vprašanje, kdaj je udeležba tožeče stranke pri kršitvi prenehala, je treba najprej opozoriti na ustaljeno sodno prakso, v skladu s katero mora po eni strani stranka ali organ, ki zatrjuje kršitev pravil o konkurenci, za to predložiti dokaz, s katerim pravno zadostno izkaže dejstva, ki pomenijo kršitev, in mora po drugi strani podjetje, ki uveljavlja pravno sredstvo obrambe zoper ugotovitev kršitve, dokazati, da so izpolnjeni pogoji za uporabo tega sredstva obrambe, tako da mora navedeni organ uporabiti druge dokaze (glej v tem smislu zgoraj v točki 38 navedeno sodbo *Baustahlgewebe* proti Komisiji, točka 58, in v točki 42 navedeno sodbo *Aalborg Portland* in drugi proti Komisiji, točka 78).
- 161 Poleg tega je trajanje kršitve sestavni del pojma kršitve v smislu člena 81(1) ES, katerega dokazno breme primarno nosi Komisija. V zvezi s tem sodna praksa zahteva, da kadar ni dokazov, s katerimi bi lahko neposredno dokazali trajanje kršitve, se Komisija opre vsaj na dokaze glede dejstev, ki so si časovno dovolj blizu, tako da se lahko razumno prizna, da je kršitev trajala brez prekinitve med natančnima datumoma (sodba Splošnega sodišča z dne 7. julija 1994 v zadevi *Dunlop Slazenger* proti Komisiji, T-43/92, Recueil, str. II-441, točka 79).
- 162 Da bi se lahko pri omejevalnih sporazumih, ki so prenehali veljati, uporabil člen 81 ES, poleg tega zadostuje, da se njihove posledice nadaljujejo po njihovem uradnem prenehanju (glej sodbi Splošnega sodišča z dne 29. junija 1995 v zadevi *Solvay* proti Komisiji, T-30/91, Recueil, str. II-1775, točka 71, in z dne 11. decembra 2003 v zadevi *Ventouris* proti Komisiji, T-59/99, Recueil, str. II-5257, točka 182 in navedena sodna praksa). Iz tega izhaja, da se trajanja kršitve ne sme presoјati na podlagi obdobja, v katerem je sporazum veljal, ampak na podlagi obdobja, v katerem so obdolžena podjetja ravnala na način, ki je prepovedan s členom 81 ES.
- 163 Opozoriti je treba, da se v skladu s členom 1(4) izpodbijane odločbe šteje, da je bila tožeča stranka pri zadevni kršitvi udeležena v obdobju od 15. januarja 1977 do 15. julija 1998. Tožeča stranka v okviru tega tožbenega razloga to ugotovitev v zvezi z obdobjem kršitve izpodbija. Po njenem mnenju Komisiji ni uspelo dokazati, da bi se katera koli kršitev nadaljevala po 19. septembru 1997, torej deset let pred sprejetjem izpodbijane odločbe.
- 164 Iz presoje dokazov v okviru prvega in tretjega tožbenega razloga izhaja, da gre v obravnavani zadevi za enotno in trajajočo kršitev, ki je trajala vsaj do 15. julija 1998.

- 165 Zato je treba ugotoviti, da je desetletni zastaralni rok tekel od 15. julija 1998 do 19. septembra 2007, kar je 9 let in 2 meseca. Iz tega sledi, da je bila izpodbijana odločba sprejeta pred iztekom desetletnega zastaralnega roka.
- 166 Iz vsega navedenega izhaja, da je treba drugi tožbeni razlog zavrnil.

Četrty tožbeni razlog: kršitev člena 6(3)(d) EKČP

Trditve strank

- 167 Tožeča stranka v bistvu trdi, da je Komisija kršila njene procesne pravice, ki jih določa člen 6(3)(d) EKČP, posebej pravico, da „zaslišuje oziroma zahteva zaslišanje obremenilnih prič“ v kazenskih postopkih, kakršen naj bi bil ta v obravnavanem primeru.
- 168 Tožeča stranka meni, da se Komisija ne more sklicevati na zgoraj v točki 42 navedeno sodbo Aalborg Portland in drugi proti Komisiji. V obravnavani zadevi je Komisija po tem, ko je prejela dopolnilni predlog družbe Prym, omenjen zgoraj v točki 11, ponovno uvedla preiskavo in sprejela dodatno obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, v katerem je tožeči stranki prvič očitala obstoj sporazuma o razdelitvi trgov glede na proizvode, ki je trajal 21 let. Tako zaradi postopkovnega okvira kot tudi zaradi pomembnosti, ki se je v izpodbijani odločbi pripisovala novim dokazom, ki jih je v spis vložila družba William Prym, naj bi bilo treba ugotoviti, da se je tem dokazom pripisala „odločilna“ teža v smislu sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice.
- 169 Po mnenju tožeče stranke so okoliščine obravnavane zadeve drugačne od tistih v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Bolloré proti Komisiji (točka 48 zgoraj, točke od 86 do 89). Prvič, identiteta osebe, ki je podala izjavo, na katero je Komisija oprla svojo ugotovitev o kršitvi v obravnavani zadevi, in sicer A. P., naj bi bila znana in tožeča stranka naj bi formalno zahtevala njeno zaslišanje. Drugič, glede na to, da Komisija opozarja, da ni sodišče v smislu EKČP, tožeča stranka trdi, da mora Komisija zagotoviti, da se celoten administrativni postopek izvaja v skladu s členom 6(3)(d) EKČP. Tretjič, na podlagi sodbe Splošnega sodišča z dne 6. oktobra 1994 v zadevi Tetra Pak proti Komisiji (T-83/91, Recueil, str. II-755, točka 235) naj bi bilo videti, kot da Komisija meni, da globe, naložene zaradi kršitve določbe konkurenčnega prava, niso kazenske narave.
- 170 Komisija v zvezi s tem zatrjuje, da je bil A. P. prisoten na obravnavi 11. julija 2006, na kateri so imeli vsi udeleženci priložnost ustno predstaviti svoje argumente. Ko je bila ta možnost dana tožeči stranki, se je njen odvetnik odločil, da svojo intervencijo omeji zgolj na pojasnilo glede programa o usklajevanju in na splošno opombo v zvezi z dokazi, ki jih je uporabila Komisija, in izjavami skupine Prym. Tožeča stranka zato – čeprav je imela možnost postaviti vprašanja poljubni stranki – te ni izkoristila.

Presoja Splošnega sodišča

- 171 Opozoriti je treba, da čeprav člen 6(3)(d) EKČP določa, da „[k]dor je obdolžen kaznivega dejanja, ima naslednje minimalne pravice [...], da zaslišuje oziroma zahteva zaslišanje obremenilnih prič in da doseže navzočnost in zaslišanje razbremenilnih prič ob enakih pogojih, kot veljajo za obremenilne prič“, pa iz ustaljene sodne prakse izhaja, da Komisija ni sodišče v smislu te določbe (sodbi Sodišča z dne 29. oktobra 1980 v združenih zadevah Van Landewyck in drugi proti Komisiji, od 209/78 do 215/78 in 218/78, Recueil, str. 3125, točka 81, in z dne 7. junija 1983 v združenih zadevah Musique diffusion française in drugi proti Komisiji, od 100/80 do 103/80, Recueil, str. 1825, točka 7).
- 172 Na podlagi sodne prakse, ki je prav tako ustaljena, so temeljne pravice del splošnih pravnih načel, katerih spoštovanje zagotavlja sodišče Unije (mnenje Sodišča 2/94 z dne 28. marca 1996, Recueil, str. I-1759, točka 33, in sodba Sodišča z dne 29. maja 1997 v zadevi Kremzow, C-299/95, Recueil,

str. I-2629, točka 14). Za to se Sodišče in Splošno sodišče zgledujeta po skupnih ustavnih tradicijah držav članic in po določbah mednarodnih pogodb o varstvu človekovih pravic, pri katerih so države članice sodelovale in h katerim so pristopile. EKČP ima v zvezi s tem poseben pomen (sodba Sodišča z dne 15. maja 1986 v zadevi Johnston, 222/84, Recueil, str. 1651, točka 18, in zgoraj navedena sodba Kremzow, točka 14). Poleg tega člen 6(2) EU določa, da Evropska unija spoštuje temeljne pravice, kakršne zagotavlja EKČP in ki kot splošna pravna načela izhajajo iz skupnih ustavnih tradicij držav članic.

- 173 Zato je treba preizkusiti, ali je Komisija glede na zgoraj navedeno kršila temeljno načelo pravnega reda Skupnosti, to je spoštovanje pravice do obrambe (sodba Sodišča z dne 9. novembra 1983 v zadevi Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin proti Komisiji, 322/81, Recueil, str. 3461, točka 7), ker tožeči stranki domnevno ni ponudila možnosti, da neposredno zasliši pričo A. P.
- 174 Glede tega je treba opozoriti, da to načelo zahteva, da je podjetjem in podjetniškim združenjem, na katere se nanaša preiskava Komisije na področju konkurence, v fazi upravnega postopka omogočeno, da primerno sporočijo svoje stališče o resničnosti in ustreznosti dejstev, očitkov in okoliščin, ki jih zatrjuje Komisija (glej sodbo Splošnega sodišča z dne 27. septembra 2006 v zadevi Avebe proti Komisiji, T-314/01, ZOdl., str. II-3085, točka 49 in navedena sodna praksa). Vendar to načelo ne zahteva, da je treba tem podjetjem dati možnost, da v upravnem postopku sama zaslišijo priče, ki jih zasliši Komisija (glej v tem smislu zgoraj v točki 42 navedeno sodbo Aalborg Portland in drugi proti Komisiji, točka 200).
- 175 V zvezi s tem namreč zadostuje, da so bile izjave, ki jih je Komisija uporabila, priložene spisu, ki je bil posredovan tožeči stranki, ki jih tako lahko izpodbija pred sodiščem Unije (zgoraj v točki 47 navedena sodba Lafarge proti Komisiji, točke od 147 do 149).
- 176 Za dodatno pojasnitev je treba ugotoviti, kot navaja Komisija, da čeprav je bil A. P. prisoten na obravnavi 11. julija 2006, tožeča stranka ni izkoristila te priložnosti, da bi mu postavila vprašanja. Poleg tega ni tožeči stranki nič preprečevalo, da bi z vložitvijo predloga za izvedbo pripravljanih ukrepov zahtevala navzočnost in zaslišanje prič pred Splošnim sodiščem. Vendar je treba ugotoviti, da tožeča stranka takega predloga ni vložila.
- 177 Tožeča stranka se glede na navedene ugotovitve ne more sklicevati na kršitev svoje pravice, da zaslišuje oziroma zahteva zaslišanje obremenilnih prič. Četrty tožbeni razlog, ki ga navaja tožeča stranka, je zato treba zavriniti kot dejansko in pravno neutemeljen.

Peti tožbeni razlog: napačna uporaba smernic o načinu določanja glob

Trditve strank

- 178 Tožeča stranka navaja, da bi morala Komisija v okviru določanja povečanja zneska globe glede na trajanje kršitve izvajati svojo diskrecijsko pravico glede uporabe množitelja 10 % na podlagi točke 1 B smernic o načinu določanja glob. Komisija naj ne bi smela samodejno uporabiti povečanja za 215 % iz naslova trajanja kršitve. Upoštevati naj bi morala, prvič, šibkost dokazov, na katere se je oprla, da bi ugotovila kršitev, drugič, dolge intervale med posameznimi ravnanji omejevalnega sporazuma, tretjič, neobstoj kakršne koli seznanjenosti s kršitvijo v vodstvu tožeče stranke in, četrtič, neobstoj dokaza o izvajanju kršitve.
- 179 Tožeča stranka meni, da Komisija ni tako postopala, ker – kot je priznala sama – je v skladu z lastno ustaljeno prakso določala največje povečanje. Tudi če je dejansko stanje v drugih zadevah (ki so trajale občutno krajši čas) upravičevalo povečanje za 10 % na leto, naj se Komisija vseeno ne bi smela izogniti pravilnemu izvajanju svoje diskrecijske pravice.

180 Komisija zavrača trditve tožeče stranke.

Presoja Splošnega sodišča

- 181 Pred preizkusom trditev tožeče stranke je treba spomniti, da je iz točk 489 in 692 obrazložitve izpodbijane odločbe razvidno, da je Komisija globe zaradi kršitve naložila na podlagi člena 15(2) Uredbe št. 17 in člena 23(2) Uredbe št. 1/2003. Poleg tega je Komisija znesek glob določila z uporabo metodologije, opredeljene v smernicah in v obvestilu o ugodni obravnavi iz leta 1996.
- 182 Čeprav smernic ni mogoče opredeliti za pravno pravilo, gre za pravila ravnanja, ki kažejo na prakso, ki ji je treba slediti in od katere Komisija v konkretnem primeru ne more odstopiti, ne da bi navedla razloge, ki so v skladu z načelom enakega obravnavanja (glej sodbo Sodišča z dne 18. maja 2006 v zadevi Archer Daniels Midland in Archer Daniels Midland Ingredients proti Komisiji, C-397/03 P, ZOdl., str. I-4429, točka 91 in navedena sodna praksa).
- 183 Splošno sodišče mora torej v okviru nadzora zakonitosti glob, ki jih naloži Komisija, preveriti, ali je ta svojo diskrecijsko pravico izvrševala v skladu z metodo, navedeno v smernicah, in če bi se ugotovilo, da ni upoštevala te metode, preveriti, ali je to upravičeno in v pravno zadostni meri obrazloženo. V zvezi s tem je treba poudariti, da je Sodišče potrdilo veljavnost samega načela smernic in splošne metode, ki je navedena v njih (sodba Sodišča z dne 28. junija 2005 v združenih zadevah Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točke od 252 do 255, 266, 267, 312 in 313).
- 184 Samoomejevanje diskrecijske pravice Komisije, ki izhaja iz sprejetja smernic, namreč ni nezdružljivo z ohranitvijo precejšnje diskrecijske pravice Komisije. Smernice vsebujejo različne elemente fleksibilnosti, ki Komisiji omogočajo izvajanje diskrecijske pravice v skladu z določbami Uredbe št. 17 in Uredbe št. 1/2003, kot jih razlaga Sodišče (zgoraj v točki 183 navedena sodba Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 267).
- 185 Zato se na področjih, na katerih je Komisija ohranila diskrecijsko pravico, na primer glede izhodiščnega zneska ali stopnje povečanja zneska globe zaradi trajanja kršitve, nadzor zakonitosti teh presoj omeji na ugotovitev neobstoja očitne napake pri presoji (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 18. julija 2005 v zadevi Scandinavian Airlines System proti Komisiji, T-241/01, ZOdl., str. II-2917, točki 64 in 79).
- 186 Diskrecijska pravica Komisije in njene omejitve poleg tega načeloma ne vplivajo na izvajanje neomejene pristojnosti sodišča (zgoraj v točki 39 navedena sodba JFE Engineering in drugi proti Komisiji, točka 538), na podlagi katere to lahko odpravi, zmanjša ali poveča globo, ki jo je naložila Komisija (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 8. februarja 2007 v zadevi Groupe Danone proti Komisiji, C-3/06 P, ZOdl., str. I-1331, točke od 60 do 62, in sodbo Splošnega sodišča z dne 21. oktobra 2003 v zadevi General Motors Nederland in Opel Nederland proti Komisiji, T-368/00, Recueil, str. II-4491, točka 181).
- 187 Torej Komisije zgolj dejstvo, da si je pri dolgotrajnih kršitvah pridržala možnost povečati znesek globe, določen glede na težo kršitve, za do 10 % za vsako leto kršitve, nikakor ne zavezuje, da to stopnjo določi glede na intenzivnost dejavnosti omejevalnega sporazuma ali njegovih učinkov ali celo glede na težo kršitve. Komisija namreč v okviru svoje široke diskrecijske pravice (glej točko 183 zgoraj) stopnjo povečanja, ki jo želi uporabiti, določi na podlagi trajanja kršitve (sodba Splošnega sodišča z dne 19. maja 2010 v zadevi Boliden in drugi proti Komisiji, T-19/05, ZOdl., str. II-1843, točka 98).
- 188 Trditve tožeče stranke, s katerimi želi pokazati, da bi Komisija morala upoštevati, prvič, šibkost dokazov, na katere se je oprla, da bi ugotovila kršitev, drugič, dolge intervale med posameznimi ravnanji omejevalnega sporazuma in, tretjič, neobstoj kakršne koli seznanjenosti s kršitvijo v vodstvu

tožeče stranke, so pomešane s trditvami, navedenimi v okviru prvega in tretjega tožbenega razloga. Ker je Splošno sodišče presodilo, da Komisija ni napačno ravnala, ko je na podlagi različnih dokazov, s katerimi je razpolagala, sklepala, da je šlo za enotno in trajajočo kršitev, ki je trajala od 15. januarja 1977 do 15. julija 1998, je treba trditve tožeče stranke zavrni.

- 189 Kar zadeva trditev tožeče stranke glede neobstoja dokaza o izvajanju kršitve, je treba opozoriti, da člen 15(2), zadnji pododstavek, Uredbe št. 17 določa, da je treba pri določanju zneska globe poleg teže kršitve upoštevati tudi njeno trajanje. Torej mora biti vpliv trajanja kršitve na osnovni znesek globe praviloma velik. Razen v posebnih okoliščinah to nasprotuje popolnoma simboličnemu povečanju izhodiščnega zneska zaradi trajanja kršitve. Kadar se sporazum s protikonkurenčnim ciljem ne izvaja, je torej treba vseeno upoštevati obdobje, v katerem je ta sporazum obstajal, torej obdobje med datumom njegove sklenitve in datumom njegovega prenehanja (sodba Splošnega sodišča z dne 19. marca 2003 v zadevi CMA CGM in drugi proti Komisiji, T-213/00, Recueil, str. II-913, točka 280).
- 190 V obravnavani zadevi je Komisija ugotovila, da je dvostransko sodelovanje med skupinama Prym in Coats obstajalo 21 let in pol, kar je v smislu smernic dolgotrajno obdobje. Komisija je zato na podlagi tega povečala izhodiščni znesek globe, naložene tožeči stranki, za 215 %. Opozoriti je treba, da se v skladu s točko 1B, tretja alineja, smernic, kar zadeva dolgotrajne kršitve, izhodiščni znesek globe zaradi resnosti kršitve lahko poveča za 10 % za vsako leto kršitve. Ugotoviti je treba, da se Komisija s tem ni oddaljila od pravil, ki si jih je postavila v smernicah.
- 191 Peti tožbeni razlog je zato treba zavrni.
- 192 Iz predhodnih ugotovitev je razvidno, da ni mogoče sprejeti nobenega od tožbenih razlogov, ki jih navaja tožeča stranka. Ničnostno tožbo je zato treba v celoti zavrni, ne da bi bilo treba glede na okoliščine v obravnavani zadevi v okviru neomejene pristojnosti odločati o spremembi zneska globe, naložene tožeči stranki.

Stroški

- 193 V skladu s členom 87(2) Poslovnika Splošnega sodišča se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker tožeča stranka ni uspela, se ji v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (tretji senat)

razsodilo:

- 1. Tožba se zavrne.**
- 2. Družbi Coats Holdings Ltd se naloži plačilo stroškov.**

Czúcz

Labucka

Gratsias

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 27. junija 2012.

Podpisi

Kazalo

Dejansko stanje	1
Postopek in predlogi strank	4
Pravo	4
Prvi tožbeni razlog: kršitev obveznosti Komisije, da po eni strani dokaže kršitev in da po drugi strani upošteva dokazni standard, ki se v zvezi s tem zahteva	5
Trditve strank	5
Presoja Splošnega sodišča	5
– Sestanek iz leta 1975 (točka 217 obrazložitve izpodbijane odločbe)	7
– Dokument z dne 15. januarja 1977 (točke od 218 do 222 obrazložitve izpodbijane odločbe)	9
– Dopis z dne 12. aprila 1977 (točka 224 obrazložitve izpodbijane odločbe)	12
– Sporazum Hugenoet (točki 225 in 226 obrazložitve izpodbijane odločbe)	12
– Sestanek svetovalnega odbora z dne 9. novembra 1988 (točke od 227 do 230 obrazložitve izpodbijane odločbe)	14
– Zaznamek družbe William Prym z dne 12. decembra 1991 (točka 231 obrazložitve izpodbijane odločbe)	14
– Sestanek z dne 11. februarja 1993 (točka 232 obrazložitve izpodbijane odločbe)	15
– Odsvojitve kapitalskega deleža družbe Coats v družbi William Prym (točke od 233 do 236 obrazložitve izpodbijane odločbe)	16
– Prezem družbe Bonduel s strani družbe William Prym in sestanek z dne 15. julija 1998 (točke od 237 do 245 obrazložitve izpodbijane odločbe)	18
– Razbremenilni dokazi	19
– Sklep	21
Tretji tožbeni razlog: neobstoj dokaza o enotni in trajajoči kršitvi	22
Trditve strank	22
Presoja Splošnega sodišča	22
Drugi tožbeni razlog: kršitev člena 25(5) Uredbe št. 1/2003	24
Trditve strank	24
Presoja Splošnega sodišča	25
Četrti tožbeni razlog: kršitev člena 6(3)(d) EKČP	26

Trditve strank	26
Presoja Splošnega sodišča	26
Peti tožbeni razlog: napačna uporaba smernic o načinu določanja glob	27
Trditve strank	27
Presoja Splošnega sodišča	28
Stroški	29